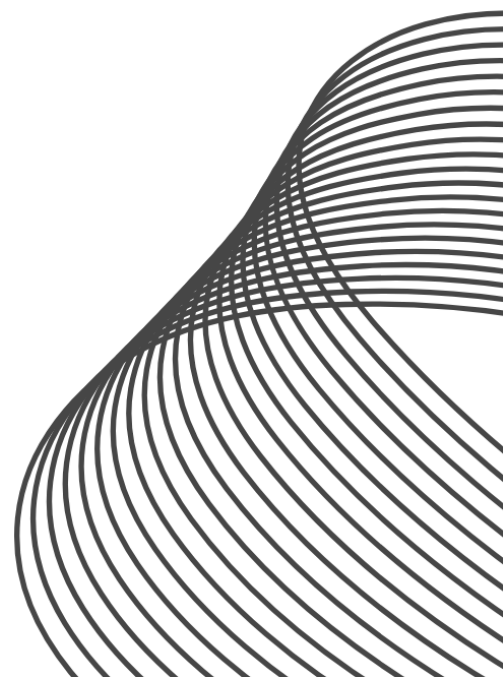

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ NA LATA 2026-2030

**OPRACOWANIE:
POWIATOWE CENTRUM POMOCY
RODZINIE W BUSKU ZDROJU
OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ**

B u s k o – Z d r ó j , 2 0 2 6

Spis treści

WPROWADZENIE	5
ROZDZIAŁ I: PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	7
1.1. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH.....	7
1.2. ZADANIA USTAWOWE POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	8
ROZDZIAŁ II: CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.....	12
2.1. DEFINICJA	12
2.2. FAZY I CYKL PRZEMOCY DOMOWEJ.....	13
2.3. FORMY PRZEMOCY	15
2.4. CZYNNIKI RYZYKA PRZEMOCY DOMOWEJ	16
2.5. SKUTKI PRZEMOCY	17
2.6. MITY I STEREOTYPY NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ.....	18
ROZDZIAŁ III: DIAGNOZA ZAGROŻENIA PRZEMOCĄ DOMOWĄ W POWIECIE BUSKIM	21
3.1. ANALIZA DANYCH Z INSTYTUCJI ZAJMUJĄCYCH SIĘ PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY DOMOWEJ	21
3.2. RAPORT Z BADANIA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO.....	41
3.3. PODSUMOWANIE BADAŃ	45
3.4. DIAGNOZA ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH W POWIECIE BUSKIM	47
3.5. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W BUSKU-ZDROJU	51
3.6. ANALIZA SWOT	56
ROZDZIAŁ V: CELE, ZAKŁADANE DZIAŁANIA I REALIZACJA PROGRAMU	58
5.1. CELE PROGRAMU.....	58
5.2. HARMONOGRAM REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ.....	59

5.3. REALIZATORZY PROGRAMU	65
5.4. ODBIORCY PROGRAMU.....	65
5.5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	66
5.6. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	66

WPROWADZENIE

*„Komu nie udało się zwyciężyć sercem lub rozumem,
usiłuje zwyciężyć przemocą”*

/ks. J. Popiełuszko/

Przemoc domowa jest poważnym problemem, występującym we wszystkich grupach wiekowych, etnicznych i ekonomicznych. Wymaga podejmowania nieustannie kompleksowych działań, zmierzających do stworzenia skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, aby jak najbardziej zminimalizować to zjawisko i objąć pomocą osoby i rodziny z grup ryzyka.

W ostatnim czasie, chcąc usprawnić działanie systemu przeciwdziałania przemocy domowej, wprowadzono wiele zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, które weszły w życie 22 czerwca 2023 r. Między innymi termin „przemoc w rodzinie” zastąpiono określeniem „przemoc domowa” – rozszerzając tym samym zakres ochrony na większą grupę osób (np. byłych partnerów, osoby wspólnie niezamieszkujące). Nowelizacja położyła większy nacisk na uwzględnienie przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy (przemocy za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej), uwzględniła dzieci, które są świadkami przemocy jako osoby doznające przemocy i wprowadziła zmiany w procedurze „Niebieskie Karty”, np. elastyczność grup diagnostyczno-pomocowych. Niniejszy Program uwzględnia czas sprzed tych zmian, jak i po nich, a także będzie próbą wstępnej oceny skuteczności ich wprowadzenia.

Podstawą prawną Programu jest art. 6 pkt 3 ust 1 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 roku, który mówi, że „do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.” Aktualny Program jest kontynuacją Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony

Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025. Przedstawia on podstawy prawne, charakterystykę zjawiska przemocy domowej, diagnozę zagrożenia przemocą domową oraz zasoby Powiatu w tym względzie. Zawiera także cel, harmonogram realizowanych działań, wymienienia realizatorów, adresatów Programu oraz źródła finansowania. Zaplanowane zadania Programu będą podlegać ewaluacji, co pomoże w dalszym efektywnym prowadzeniu działań w walce ze zjawiskiem przemocy domowej na terenie powiatu buskiego.

ROZDZIAŁ I: PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

1.1. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w domowej
- Ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks postępowania karnego
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 roku - Kodeks karny
- Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową
- Powiatową Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030 przyjęta uchwałą Rady Powiatu Buskiego nr XXIV/267/2021 w dniu 26.03.2021 r.

1.2. ZADANIA USTAWOWE POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

1.2.1. Wyciąg z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)

Art. 6.

3. Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- 3) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

4. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
- 2) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- 3) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- 4) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu.

4a. Dopuszcza się możliwość łączenia wyodrębnionych organizacyjnie placówek udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, o których mowa w ust. 2 pkt 3, ust. 3 pkt 4 oraz w art. 3 pkt 4.

5. Środki na realizację i obsługę zadań, o których mowa w ust. 4, zapewnia budżet państwa.

1.2.2. Wyciąg z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)

Art. 1.

1. Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.

Art. 2.

1. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- 2) działalność wychowawczą i informacyjną;
- 7) przeciwdziałanie przemocy domowej;

Art. 4¹.

1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

1.2.3. Wyciąg z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214)

Art. 7. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- 7) przemocy domowej;

Art. 19. Do zadań własnych powiatu należy:

- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- 12) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;

Art. 20.

1. Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 3) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

1.2.4. Wyciąg z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 917)

Art.1.

1. Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

Art.2.

1. Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

- 2) zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;

Art. 3.

Art. 3. Ilekroć przepisy niniejszej ustawy stanowią o:

1) osobie z zaburzeniami psychicznymi, odnosi się to do osoby:

- a) chorej psychicznie (wykazującej zaburzenia psychiatryczne),
- b) upośledzonej umysłowo,
- c) wykazującej inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym;

ROZDZIAŁ II: CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

2.1. DEFINICJA

Przemoc domową w świetle przepisu art. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) należy rozumieć jako:

„Jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę, ograniczające dostęp do środków finansowych lub możliwości uzyskania samodzielności finansowej, a także istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej.”

Przemoc domowa charakteryzuje się:

- **intencjonalnością** - działania osoby stosującej przemoc domową są zamierzone. Osoba stosująca przemoc dąży do przejęcia kontroli nad osobą doznającą przemocy. Jest przekonana, że wyłącznie ona wie, jakie działania są dla niej najlepsze, dlatego podejmuje decyzje w istotnych sprawach za tę osobę, uznając ją za całkowicie niezdolną do samodzielnego decydowania o sobie;
- **asymetrią (brakiem równowagi sił)**, wynikającą z wyraźnych różnic w zakresie materialnym, ekonomicznym, fizycznym, psychicznym, społecznym lub

kulturowym. Powstające dysproporcje zwiększają przewagę osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy domowej, czyniąc ją coraz bardziej bezradną, bezsilną i bezbronną;

- **naruszeniem godności i praw**, polegającym na wzbudzaniu poczucia bezwartościowości oraz pozbawianiu prawa do szacunku, ochrony zdrowia i godnego życia;
- **powodowaniem cierpienia oraz szkód fizycznych lub psychicznych**, będących skutkiem systematycznej przemocy. Traumatyczne doświadczenia negatywnie wpływają na funkcjonowanie i zdrowie psychiczne osoby doznającej przemocy domowej. Osoby takie często żyją w przekonaniu, że zasługują na takie nieludzkie traktowanie, popadają w stan bezradności, usprawiedliwiają własną bezsilność, rezygnują z podejmowania działań zmierzających do uzyskania pomocy oraz nie korzystają ze wsparcia otoczenia. Nierzadko godzą się na przemoc i obarczają winą za nią same siebie.

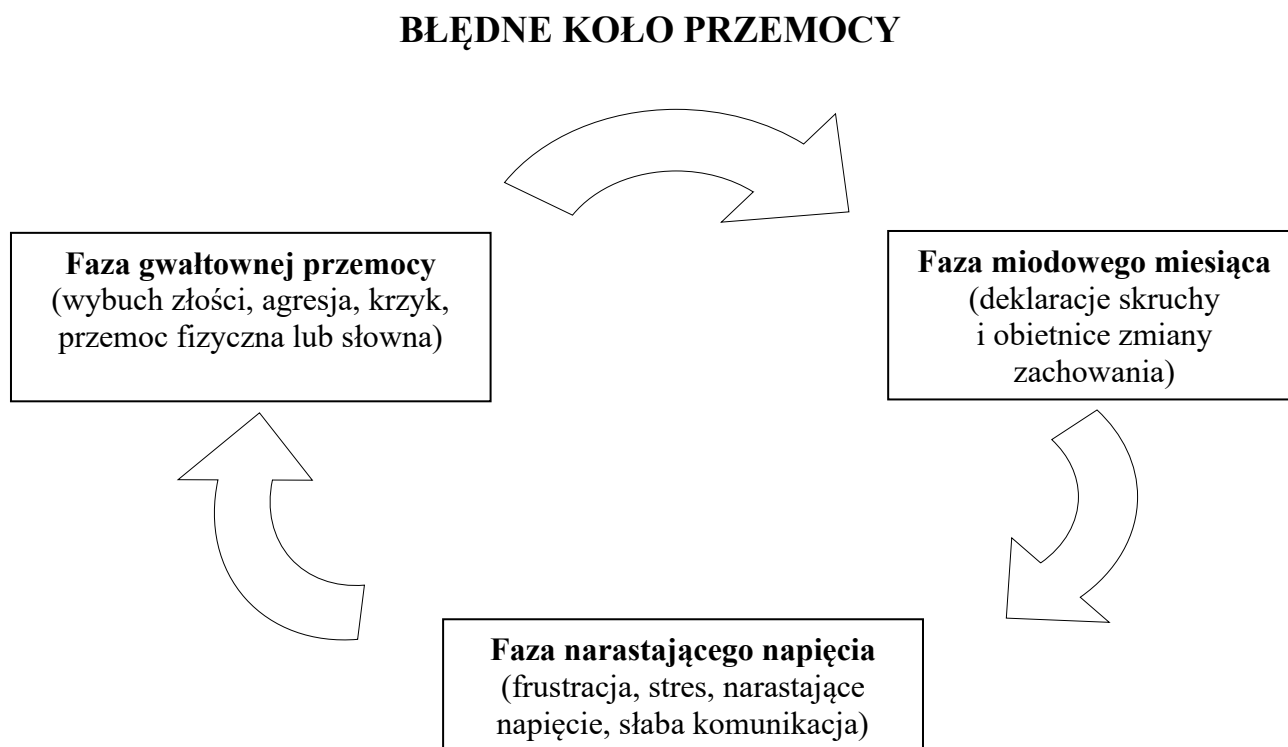
2.2. FAZY I CYKL PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa nie jest jednorazowym czynem, zwykle ma charakter powtarzalny i przebiega według określonej prawidłowości, zwanej jako cykl przemocy. Cykl ten zazwyczaj rozwija się w trzech następujących po sobie fazach:

- Faza narastającego napięcia**, charakteryzująca się stopniowym wzrostem napięcia emocjonalnego oraz nasileniem sytuacji konfliktowych. W tej fazie osoba stosująca przemoc domową staje się coraz bardziej drażliwa, a osoba doznająca przemocy często podejmuje próby łagodzenia konfliktów.
- Faza ostrej przemocy**, w której dochodzi do wybuchu gniewu oraz bezpośrednich aktów agresji wobec osoby doznającej przemocy domowej. Zachowania te mogą przybierać formę przemocy fizycznej, psychicznej, seksualnej lub ekonomicznej.

- c) **Faza tzw. „miodowego miesiąca”**, podczas której osoba stosująca przemoc okazuje skruchę, przeprasza, deklaruje zmianę swojego zachowania, obiecuje poprawę oraz podejmuje działania mające na celu odbudowanie relacji i odzyskanie zaufania osoby doznającej przemocy. Faza ta często wiąże się z nadzieją na trwałą poprawę sytuacji. Jednak w przypadku braku specjalistycznej pomocy i odpowiednich oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dochodzi zazwyczaj do ponownego narastania napięcia u osoby stosującej przemoc domową, co prowadzi do nawrotu zachowań przemocowych i rozpoczęcia kolejnego cyklu przemocy.

Rysunek 1. Błędne koło przemocy.

Źródło: własne.

2.3. FORMY PRZEMOCY

Najczęstsze formy przemocy domowej to:

1. **Przemoc fizyczna** – polega na celowym używaniu siły wobec drugiej osoby w taki sposób, który powoduje ból, obrażenia ciała lub zagrożenie zdrowia i życia. Przykładami przemocy fizycznej są: bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie.
2. **Przemoc psychiczna** – obejmuje działania, które mają na celu poniżenie, zastraszenie, kontrolowanie lub podporządkowanie sobie drugiej osoby. Może prowadzić do obniżenia poczucia własnej wartości i poczucia bezpieczeństwa ofiary. Do tej formy przemocy należą m.in.: obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, wyszydzanie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z bliskimi, stała krytyka.
3. **Przemoc seksualna** – polega na naruszaniu intymności i wolności seksualnej drugiej osoby bez jej zgody. Obejmuje wszelkie formy przymusu i wykorzystywania seksualnego, takie jak: wymuszanie pożycia seksualnego, zmuszanie do nieakceptowanych zachowań seksualnych czy wymuszanie kontaktów seksualnych z osobami trzecimi.
4. **Przemoc ekonomiczna** – dotyczy kontrolowania i ograniczania dostępu do środków finansowych w celu uzależnienia osoby doznającej przemocy od osoby stosującej przemoc. Przykładami są: zmuszanie do oddawania zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie i sprzedawanie sprzętów domowych.
5. **Zaniedbanie** – dotyczy przede wszystkim dzieci, osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami i polega na niezaspokajaniu ich podstawowych potrzeb życiowych. Może obejmować brak odpowiedniej opieki, leczenia, wyżywienia, warunków bytowych oraz wsparcia emocjonalnego.

2.4. CZYNNIKI RYZYKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc domowa jest zjawiskiem o znacznej skali społecznej, jednak w wielu przypadkach pozostaje nieujawniona. Rzeczywisty rozmiar problemu jest trudny do oszacowania, gdyż osoby doświadczające przemocy często nie zgłaszają jej z powodu lęku, wstydu, zależności ekonomicznej, obawy przed eskalacją przemocy lub rozpadem rodziny.

Występowanie przemocy domowej jest uwarunkowane współdziałaniem wielu czynników, które zwiększają ryzyko jej pojawienia się. Do najczęściej wskazywanych **czynników ryzyka przemocy domowej** należą:

- **czynniki biologiczne** – związane głównie z indywidualnymi cechami osoby, w tym z określonym temperamentem, cechami charakteru, występowaniem zaburzeń psychicznych, mikrouszkodzeniami układu nerwowego, trudnościami adaptacyjnymi, a także ze specyfiką demograficzną, nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych;
- **czynniki środowiskowe** – występujące w rodzinach o niskim statusie socjoekonomicznym, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających bezrobocia, ubóstwa oraz izolacji społecznej, które mogą potęgować stres i napięcia w rodzinie;
- **czynniki społeczne** – obejmują wzorce zachowań oraz relacje interpersonalne w rodzinie i jej otoczeniu, w tym wśród najbliższych, partnerów, rówieśników, w środowisku szkolnym, zawodowym i sąsiedzkim. Do istotnych czynników społecznych należą utrwalone modele przemocy w rodzinie pochodzenia, niski poziom kompetencji wychowawczych i opiekuńczych, trudności w pełnieniu ról rodzicielskich, brak umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, brak reakcji otoczenia na przemoc oraz społeczne przyzwolenie na agresję;
- **czynniki kulturowe** – wynikające z norm kulturowych i społecznych, uwarunkowań historycznych oraz przekonań utrwalających nierówność ról i bagatelizowanie zjawiska przemocy;

- **czynniki ekonomiczne** – związane z trudnościami materialnymi rodziny, które prowadzą do narastania frustracji, konfliktów i napięć, stanowiących niejednokrotnie czynnik sprzyjający występowaniu przemocy domowej.

Złożoność przedstawionych czynników wskazuje, że przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga kompleksowych, systemowych i skoordynowanych działań podejmowanych przez instytucje i służby działające na rzecz wsparcia rodziny i ochrony osób doświadczających przemocy.

2.5. SKUTKI PRZEMOCY

Z licznych badań wynika, że skutki przemocy domowej mogą mieć charakter krótkotrwały, długotrwały, a także ujawniać się z opóźnieniem. Długotrwałe funkcjonowanie w sytuacji przemocy wiąże się z doświadczaniem silnych i obciążających emocji, które wpływają na sposób postrzegania siebie przez osoby doświadczające przemocy domowej, osoby będące jej świadkami oraz osoby stosujące przemoc, a także na ich relacje z otoczeniem społecznym. Szczególnie niepokojące jest to, że negatywne konsekwencje psychologiczne mogą utrzymywać się przez wiele lat, nawet po ustaniu przemocy.

U osób doświadczających przemocy domowej często obserwuje się poczucie poniżenia i upokorzenia, silny lęk, smutek, rozpacz, osamotnienie oraz bezradność. Osoby te nierzadko odczuwają wstyd związany z doświadczaną przemocą oraz obarczają się poczuciem winy, uważając, że nie potrafiły skutecznie się bronić. Jednocześnie mogą pojawiać się intensywne emocje, takie jak złość, żal czy nienawiść, kierowane nie tylko wobec osób stosujących przemoc domową, lecz także wobec świadków, którzy nie reagowali i nie udzielili pomocy.

Doświadczenie przemocy wpływa na sposób myślenia o sobie i otoczeniu. Osoby doświadczające przemocy często postrzegają siebie w sposób negatywny, formułując przekonania takie jak: „jestem bezwartościowy”, „to moja wina”. Otoczenie bywa odbierane jako wrogie, obojętne lub nieudzielające wsparcia — osoby doświadczające przemocy mogą myśleć: „wszyscy

są przeciwko mnie”, „nikogo nie obchodzę”. Takie schematy myślenia utrwalają poczucie wykluczenia i braku bezpieczeństwa, mogą utrzymywać się przez całe życie i wpływać na dalsze funkcjonowanie społeczne oraz relacje z innymi ludźmi.

Do długofalowych skutków doznawania przemocy domowej należą m.in.: obniżona samoocena, zaniżone poczucie własnej wartości, zaburzenia psychosomatyczne, trwałe konsekwencje psychiczne oraz trudności w relacjach społecznych. Często występują problemy z nawiązywaniem i utrzymywaniem kontaktów, skłonność do izolacji, a w niektórych przypadkach także nawracające myśli samobójcze.

2.6. MITY I STEREOTYPY NA TEMAT PRZEMOCY DOMOWEJ

W poniższej tabeli zestawiono przykłady mitów i stereotypów na temat przemocy domowej wraz z wyjaśnieniami, które obalają te błędne przekonania.

Tabela 1. Mity i stereotypy na temat przemocy domowej.

Mit / stereotyp	Wyjaśnienie
Przemoc domowa zdarza się tylko w rodzinach biednych lub patologicznych.	Przemoc domowa może wystąpić w każdej rodzinie, niezależnie od statusu materialnego, wykształcenia czy pozycji społecznej. Nie jest związana z biedą ani „patologią”.
Osoba doznająca przemocy domowej prowokuje przemoc swoim zachowaniem.	Przemoc zawsze jest wynikiem działań osoby stosującej przemoc domową. Zachowanie osoby doznającej przemocy nie usprawiedliwia agresji.
Przemoc domowa to tylko przemoc fizyczna.	Przemoc psychiczna, ekonomiczna, seksualna czy zaniedbanie też są formami przemocy i mogą mieć długotrwałe skutki.
Osoby stosujące przemoc domową to wyłącznie mężczyźni.	Choć w większości przypadków osoby stosujące przemoc domową są mężczyznami, kobiety także mogą stosować przemoc wobec partnerów czy dzieci.

Przemoc dzieje się tylko w domach z problemami alkoholowymi.	Alkohol może zwiększać ryzyko przemocy, ale nie jest przyczyną – osoba stosująca przemoc domową decyduje o swoich czynach.
Osoba doznająca przemocy domowej zawsze chce odejść od osoby stosującej przemoc.	Wiele osób pozostaje w związku z powodu lęku, zależności ekonomicznej, troski o dzieci lub nadziei na zmianę osoby stosującej przemoc.
Przemoc domowa jest prywatną sprawą i nie powinno się wtrącać.	Przemoc jest przestępstwem i problemem społecznym. Wtrącanie się i udzielanie wsparcia osobie doznającej przemocy domowej może uratować życie i zdrowie.
Po pojednaniu i przeprosinach przemoc się kończy.	Często przemoc powtarza się cyklicznie. Przeprosiny nie eliminują ryzyka – bez profesjonalnej pomocy i zmiany zachowań osoby stosującej przemoc przemoc może wracać.
Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego.	Przemoc może wystąpić w każdej rodzinie, niezależnie od statusu społecznego.
Oznaką przemocy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy.	Przemoc nie zawsze pozostawia widoczne ślady – przemoc psychiczna, ekonomiczna i seksualna często przebiega bez śladów fizycznych, ale jest równie szkodliwa.
Brak odejścia od osoby stosującej przemoc oznacza zgodę na przemoc.	Osoba doznająca przemocy może pozostawać w związku z powodu lęku, zależności ekonomicznej lub troski o dzieci. Brak odejścia nie oznacza zgody.
Jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że sobie na to zasłużył.	Niezależnie od zachowania osoby doznającej przemocy, przemoc zawsze jest winą osoby stosującej przemoc domową.
„Gwałt w małżeństwie nie istnieje”.	Gwałt w małżeństwie jest przestępstwem. Brak zgody osoby doznającej przemocy zawsze oznacza naruszenie prawa.
Tylko osoby o „słabej psychice” stają się ofiarami przemocy.	Każdy może paść ofiarą przemocy domowej – to nie kwestia słabości, lecz decyzji osoby stosującej przemoc.
Przemoc w rodzinie to „naturalny sposób rozwiązywania konfliktów”.	Przemoc nigdy nie jest akceptowalnym sposobem rozwiązywania konfliktów. Konflikty powinny być rozwiązywane bez agresji.

Źródło: własne.

Przemoc występuje we wszystkich środowiskach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, sytuacji materialnej, statusu społecznego czy miejsca zamieszkania. Należy również pamiętać, że zgodnie z obowiązującym prawem stosowanie przemocy wobec innych osób – w tym ich krzywdzenie, bicie czy wykorzystywanie – stanowi przestępstwo, na które każdy ma prawo, a nawet obowiązek reagować. Oznaki przemocy nie zawsze są widoczne, ponieważ przemoc psychiczna często nie pozostawia fizycznych śladów.

Osoby doświadczające przemocy znajdują się w wyjątkowo trudnym położeniu życiowym. Brak reakcji na przemoc często wiąże się ze wstydem proszenia o pomoc, utożsamianiem reakcji z ostateczną decyzją na opuszczenie związku. Badania pokazują, że im wcześniej zacznie się walkę z przemocą i ujawnianie tego zjawiska na zewnątrz, tym częściej można wyeliminować przemoc oraz nauczyć innego sposobu reakcji na złość i bezsilność.

ROZDZIAŁ III: DIAGNOZA ZAGROŻENIA PRZEMOCĄ DOMOWĄ W POWIECIE BUSKIM

3.1. ANALIZA DANYCH Z INSTYTUCJI ZAJMUJĄCYCH SIĘ PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY DOMOWEJ

Powiat swoim zasięgiem obejmuje obszar ośmiu gmin. W jego skład wchodzi gminy: Busko-Zdrój, Gnojno, Nowy Korczyn, Pacanów, Solec-Zdrój, Stopnica, Tuczępy i Wiślica. Powiat buski liczył 67 538 mieszkańców według danych na 2024 r. Poniższa tabela przedstawia liczbę ludności i powierzchnię poszczególnych gmin z terenu powiatu.

Tabela 2. Liczba ludności i powierzchni poszczególnych gmin z terenu powiatu.

Powiat/ Gminy	Liczba mieszkańców	Powierzchnia
Powiat Buski	67 538	968 km ²
Gmina Busko-Zdrój	30 533	235,5 km ²
Gmina Gnojno	4 209	96,3 km ²
Gmina Nowy Korczyn	5 424	116,7 km ²
Gmina Pacanów	6 840	124,6 km ²
Gmina Solec-Zdrój	4 864	85,1 km ²
Gmina Stopnica	7 025	126,0 km ²
Gmina Tuczępy	3 568	83,5 km ²
Gmina Wiślica	5 075	100,3 km ²

Źródło: własne.

3.1.1. Analiza danych z Sądu Rejonowego w Busku-Zdroju

Tabela poniżej przedstawia liczbę osób osądzonych i skazanych z art. 207 kk, w tym w sprawach dotyczących przemocy domowej w Sądzie Rejonowym w Busku-Zdroju w latach 2023-2025.

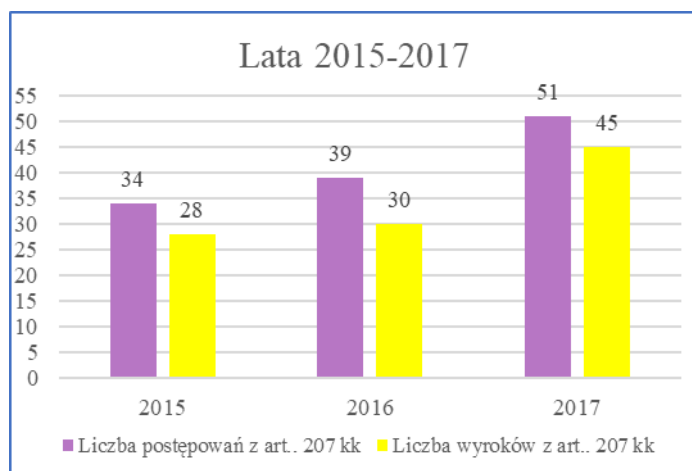
Tabela 3. Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 kk.

Dane z Sądu Rejonowego w Busku-Zdroju	Liczba osób osądzonych		Liczba osób skazanych	
	Art. 207 kk	w tym art. 207 kk (w sprawach dotyczących przemocy domowej)	Art. 207 kk	w tym art. 207 kk (w sprawach dotyczących przemocy domowej)
2023	43	37	33	29
2024	21	18	17	15
2025	27	13	23	19

Zródło: własne.

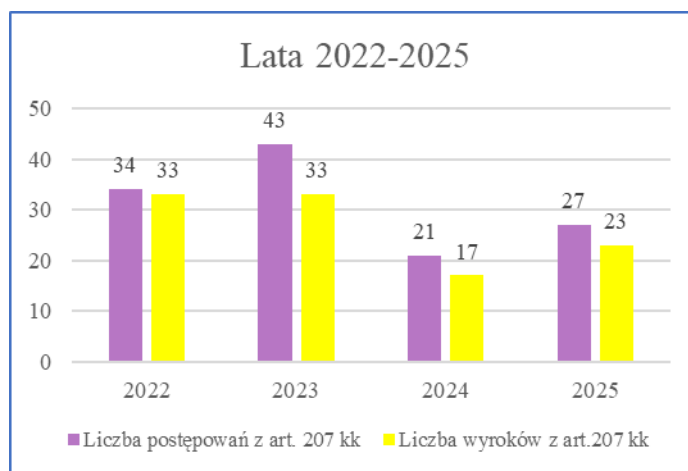
Poniższe wykresy wskazują na liczbę osób osądzonych i skazanych z art. 207 kk na przestrzeni lat 2015-2017 oraz 2022-2025 na terenie powiatu buskiego.

Wykres 1. Dane z Sądu Rejonowego z lat 2015-2017.

Źródło: własne.

Wykres 2. Dane z Sądu Rejonowego z lat 2022-2025.

Z przedstawionych danych wynika, że w latach wcześniejszych, tj. 2015-2017 obserwowano wzrost liczby postępowań z art. 207 kk, a także liczby wyroków z art. 207 kk na terenie powiatu buskiego. Jednakże w przeciągu ostatnich 3 lat widać wyraźny spadek liczby przestępstw z art. 207 kk, co również zbiega się z czasem nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w 2023 r. Przedstawione dane wskazują również, że dużą część przestępstw z art. 207 kk stanowi przemoc domowa.

3.1.2. Analiza danych z Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju.

Poniższa tabela przedstawia dane Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju z lat 2023-2025.

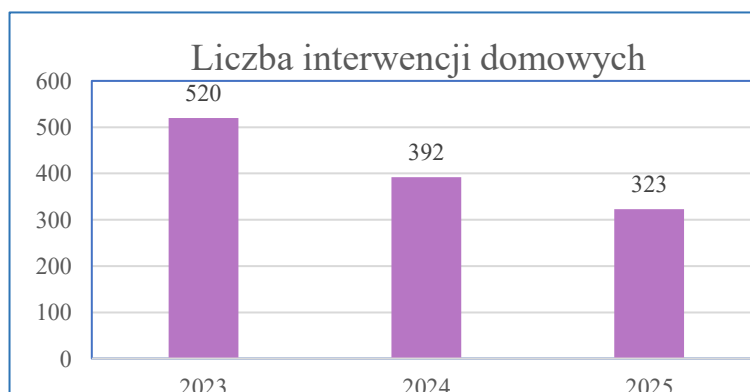
Tabela 4. Dane z Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju.

Dane z KPP w Busku-Zdroju	Rok 2023	Rok 2024	Rok 2025
Liczba interwencji domowych - ogółem	520	392	323
Liczba osób stosujących przemoc domową - ogółem:	119	66	67
kobiety	20	9	12
mężczyźni	99	57	55
Liczba osób stosujących przemoc domową - zatrzymanych (art. 15a ustawy o policji) ogółem:	24	16	14
kobiety	3	0	2
mężczyźni	19	16	12
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu – ogółem:	65	28	22
kobiety	5	0	1
mężczyźni	60	28	21
Liczba postępowań przygotowawczych dot. przemocy domowej (art. 207) – ogółem	51	47	54

Źródło: własne.

Poniższy wykres wskazuje na znaczny spadek liczby interwencji domowych przez Komendę Powiatową Policji w Busku-Zdroju w latach 2024-2025.

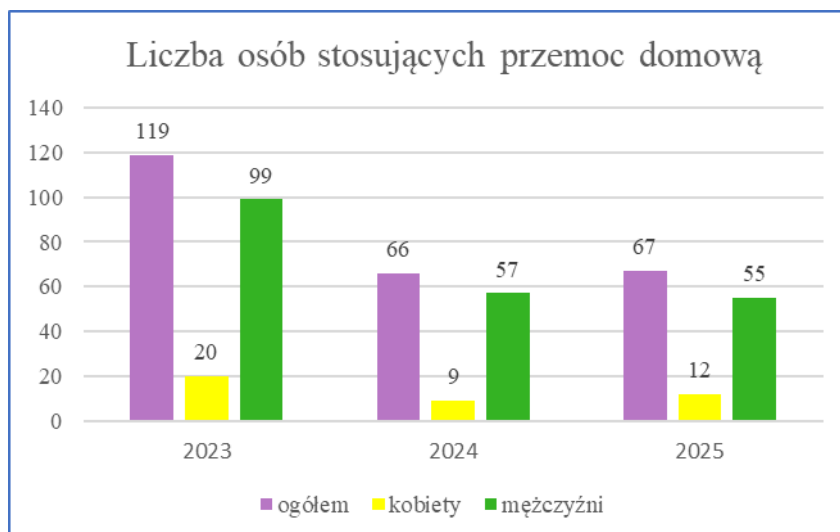
Wykres 3. Liczba interwencji kryzysowych w latach 2024-2025.

Źródło: własne.

Analiza przedstawionych danych pokazuje wyraźny spadek liczby osób stosujących przemoc domową na przestrzeni ostatnich trzech lat.

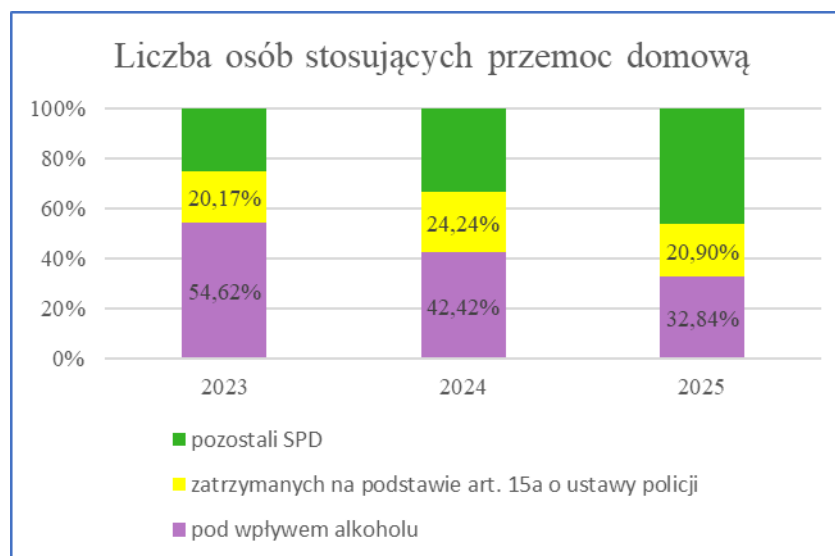
Wykres 4. Liczba osób stosujących przemoc domową w latach 2023-2025.

Źródło: własne.

Poniższy wykres pokazuje procentową ilość osób stosujących przemoc domową zatrzymanych (na podstawie art. 15a ustawy o policji) oraz pod wpływem alkoholu.

Wykres 5. Liczba osób stosujących przemoc domową przedstawiona w procentach w latach 2023-2025.

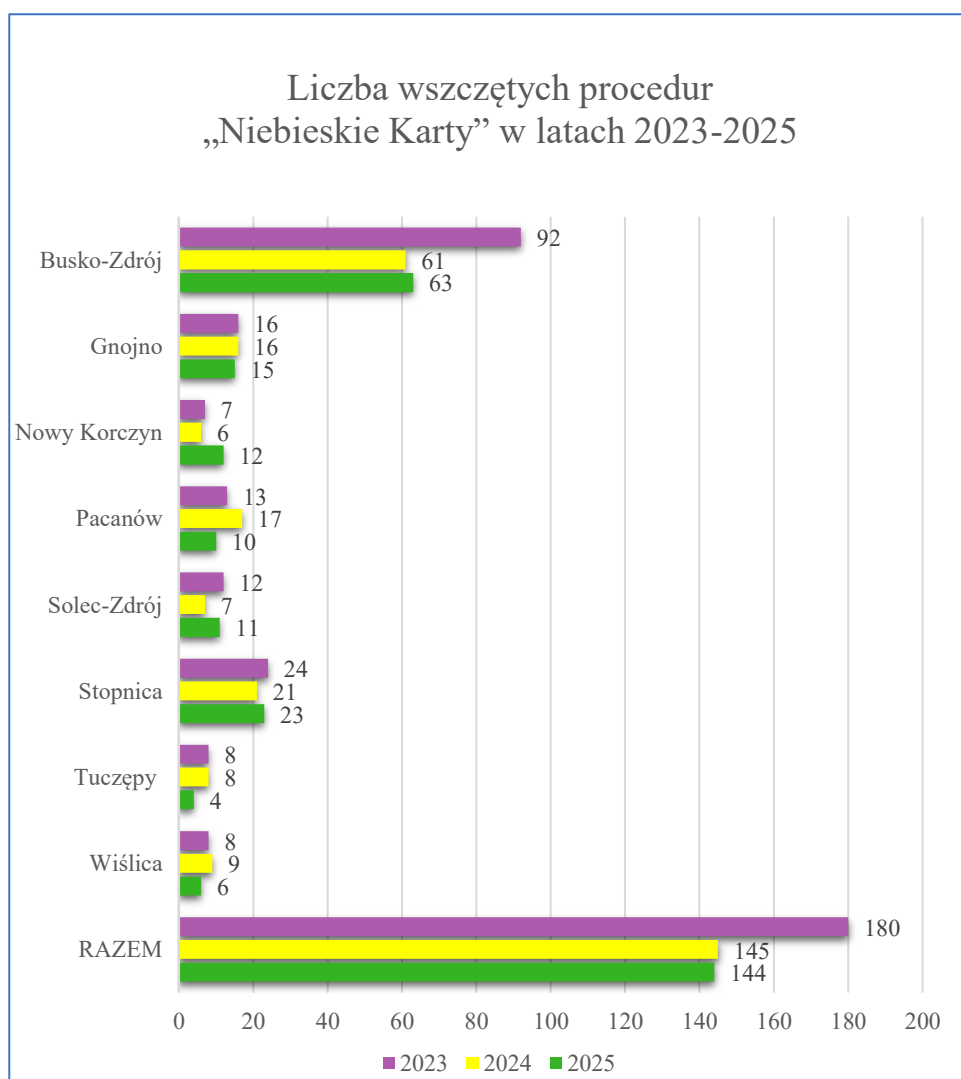
Źródło: własne.

Z przedstawionych danych z Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju wynika, że najwięcej osób stosujących przemoc domową ma problemy z alkoholem – w 2023 r. więcej niż połowa (54,62%), w 2024 r. 42,42% i w 2015 r. 32,84%. Optymistyczny jest fakt, iż liczba ta nieznacznie maleje w ostatnich latach. Wskazuje to na konieczność postawienia nacisku na leczenie uzależnień i przeciwdziałanie alkoholizmu wśród społeczeństwa. Potwierdzają to również wyniki badań, które pokazują, że alkohol jest często czynnikiem spustowym do stosowania przemocy domowej. Natomiast liczba osób zatrzymanych na podstawie art. 15a ustawy o policji utrzymuje się na tym samym poziomie w okresie ostatnich trzech lat - tzn. ok. 20% wszystkich osób stosujących przemoc domową.

3.1.3. Analiza danych z ośrodków pomocy społecznej.

Poniższe wykres przedstawia liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w poszczególnych gminach powiatu buskiego w latach 2023-2025.

Wykres 6. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2023-2025.

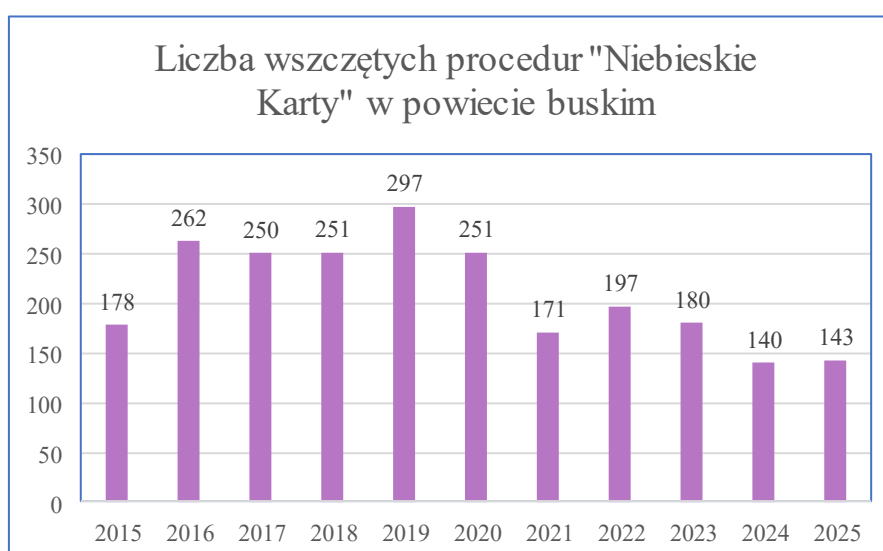
Źródło: własne.

W poszczególnych gminach widać tendencję spadkową wszczynanych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2024-2025 w porównaniu z rokiem 2023. W większości gmin w 2025 r. dane są zbliżone do 2024 r. Natomiast są one są niższe niż w 2023 r. – widać to

szczególnie w gminach Busko-Zdrój, Solec-Zdrój i Tuczępy. W pozostałych gminach spadek jest minimalny. Jedynie w gminie Nowy Korczyn w 2025 r. w porównaniu z poprzednim rokiem widać podwojenie liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

Poniższy wykres pokazuje liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie powiatu buskiego na przestrzeni lat 2015-2025.

Wykres 7. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w powiecie buskim w latach 2015-2025.

Źródło: własne.

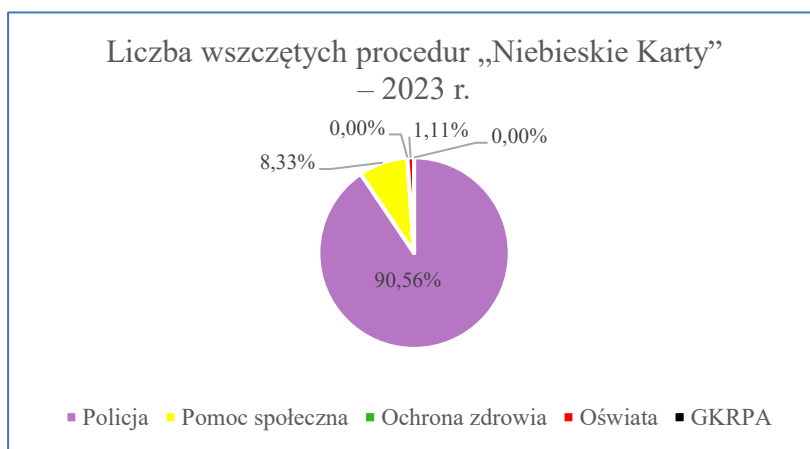
Na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat widać, że największy wzrost wszczętych procedur „Niebieskie Karty” był w 2019 r. – aż 297 sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – A”. W latach 2022 oraz 2023 widać ponowny wzrost (197 i 180). Obecnie (2024 i 2025) obserwuje się tendencję spadkową, niższą niż w 2015 roku.

Analiza danych pokazuje, że po nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w 2023 r. w powiecie buskim nastąpił spadek wszczynania procedury „Niebieskie Karty”. Prawdopodobnie może to świadczyć o lęku osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej do wprowadzania w życie społeczne nowych zasad. Po wejściu w życie nowych przepisów służby zostały zarzucone szkoleniami, które uczały na

temat zmian i konsekwencji oddziaływań pomocowych. Dodatkowym argumentem jest fakt, że „ustawa kamilkowa” wprowadzająca standardy osób małoletnich spowodowała nacisk na ochronę dzieci i reagowania na najmniejsze przejawy przemocy czy zaniedbania.

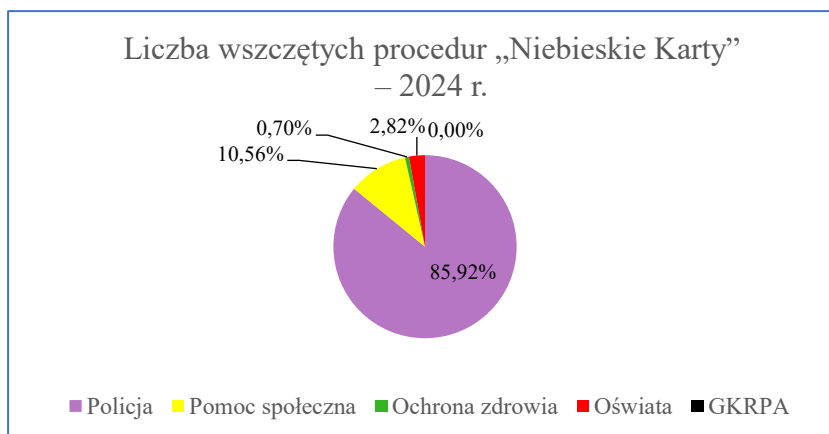
Poniższe wykresy pokazują liczbę wszczętych procedur „Niebieskie Karty” z podziałem na instytucje inicjujące na terenie powiatu buskiego w latach 2023-2025.

Wykres 8. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w 2023 roku.

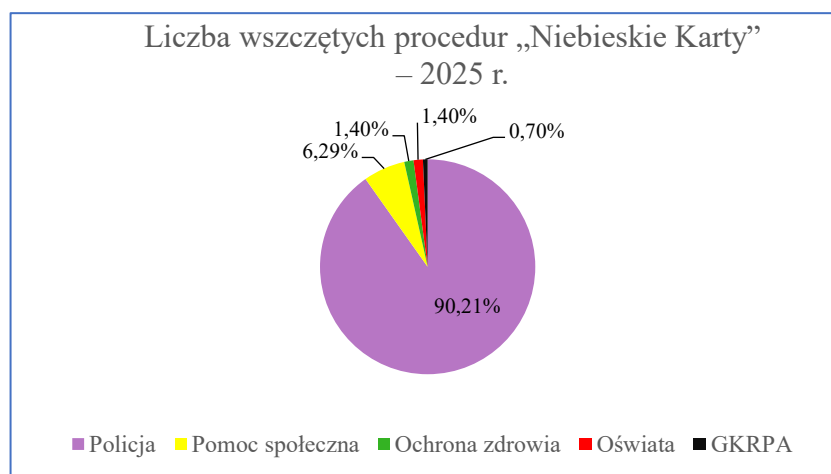
Źródło: własne.

Wykres 9. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w 2024 roku.

Źródło: własne.

Wykres 10. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w 2025 roku.

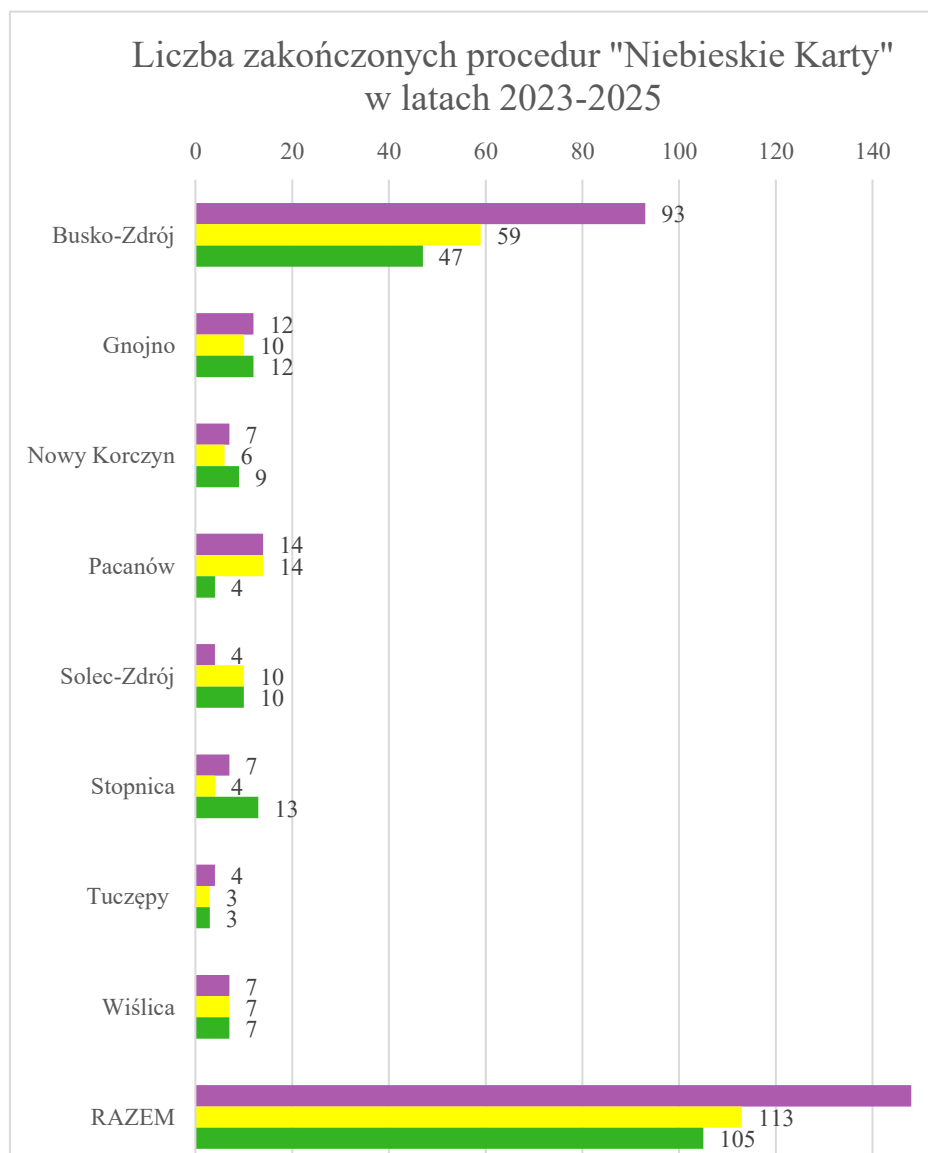
Źródło: własne.

Z przedstawionych danych wynika, że zdecydowaną większość procedur „Niebieska Karta” wszczyna policja: w 2023 r. – 90,56%, w 2024 r. – 85,92% i w 2025 r. – 90,12%. Pomoc społeczna w niewielkiej ilości – 2023 r. – 8,33%, w 2024 r. – 10,56% i w 2025 r. – 6,29%. Pozostałe instytucje pracujące w systemie przeciwdziałania przemocy domowej (oświata, ochrona zdrowia, GKRPA) tylko w pojedynczych przypadkach wszczynają tę procedurę. Takie dane można obserwować już od lat na terenie powiatu buskiego, bowiem badania przeprowadzone w 2018 r. pokazują, że w 2016 r. policja wszczęła procedurę aż w 98%, natomiast w 2017 r. – w 96%.

Może to wskazywać na przeciążenie funkcjonariuszy Policji taką rolą, zwłaszcza, że dzieje się to często podczas interwencji domowych. Przyczyną może być także niski poziom wiedzy osób doznających przemocy, iż mogą się zgłosić po pomoc także do innych instytucji, nie czekać na interwencję policji. Wskazane jest zatem, aby również pozostałe instytucje uprawnione do wszczynania procedury „Niebieskie Karty” (pomoc społeczna, oświata, GKRPA oraz służba zdrowia) częściej wszczynały tę procedurę, co pozwoli na wykrywanie większej ilości przypadków przemocy w rodzinie.

Poniższy wykres przedstawia liczbę zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w poszczególnych gminach powiatu buskiego w latach 2024-2025.

Wykres 11. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2024-2025.

Źródło: własne.

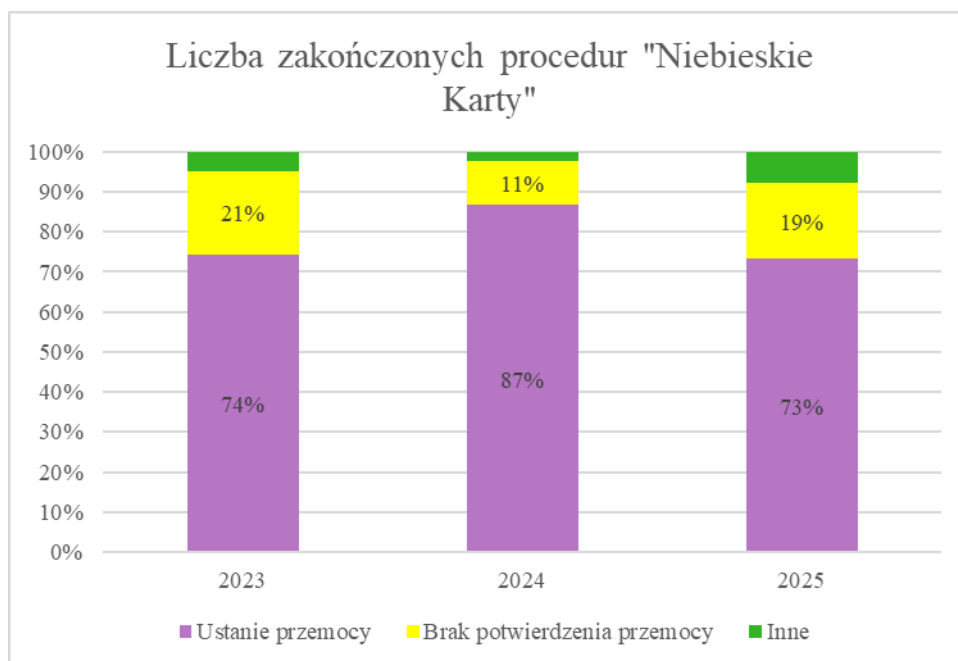
Analiza danych za lata 2023–2025 wskazuje na obserwowany spadek liczby zamkniętych procedur „Niebieskich Kart”, co może być konsekwencją wprowadzonych

zmian prawnych. Nowelizacja ustawy wydłużyła okres monitorowania rodzin objętych procedurami, co skutkuje dłuższym czasem prowadzenia postępowań i zmniejszeniem liczby zamkniętych spraw w analizowanym okresie. W rezultacie sprawy pozostają otwarte dłużej, co zmniejsza liczbę zamkniętych procedur w krótkim okresie, ale może przyczyniać się do skuteczniejszej pomocy i lepszego wsparcia rodzin.

W porównaniu z poprzednimi latami w gminie Busko-Zdrój (z 93 do 47) oraz w gminie Pacanów (z 14 do 4) nastąpił spadek liczby zamkniętych „Niebieskich Kart”. Wzrost liczby zakończonych procedur wystąpił natomiast w gminach Nowy Korczyn (z 7 do 9) oraz Solec-Zdrój (z 4 do 10). W gminach Gnojno, Tuczepy i Wiślica zmiany utrzymywały się na zbliżonym poziomie, natomiast największy wzrost liczby zamkniętych procedur odnotowano w gminie Stopnica (z 7 do 13).

Poniższy wykres przedstawia liczbę zakończonych procedur „Niebieska Karta” z podziałem na przyczynę jej zamknięcia w latach 2023-2025 na terenie powiatu buskiego.

Wykres 12. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” przedstawione procentowo.

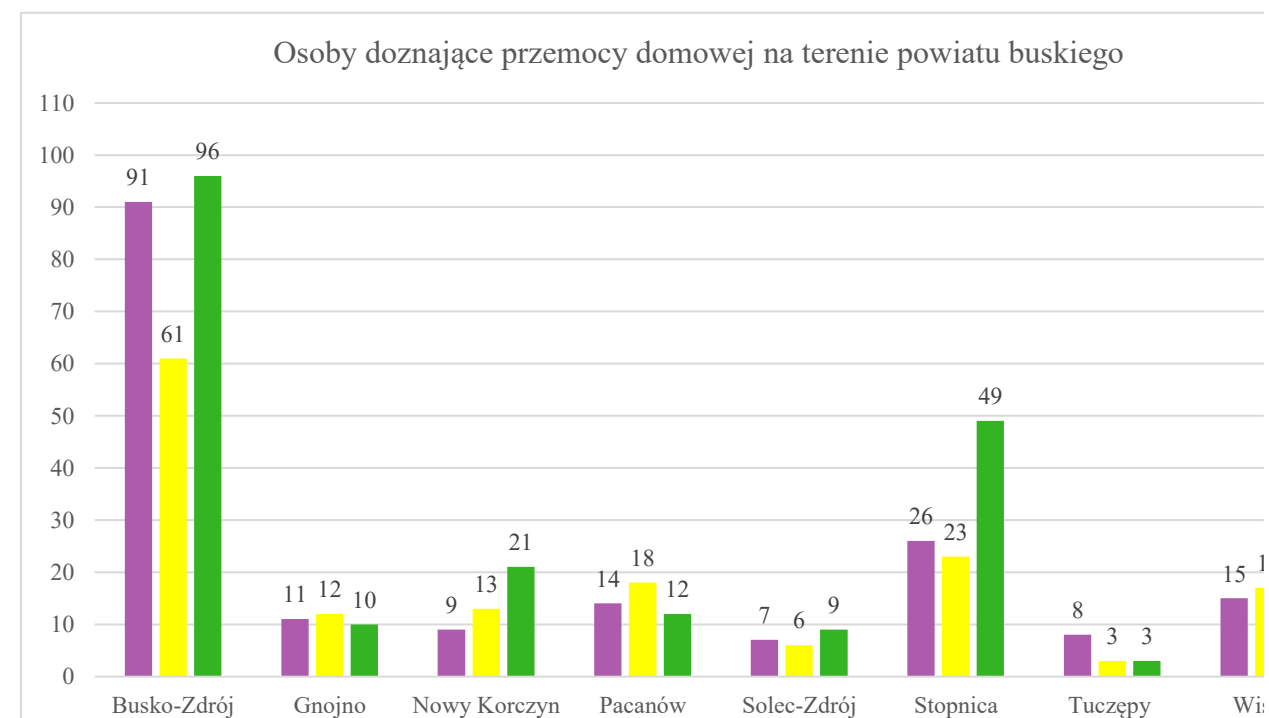

Źródło: własne.

Z przedstawionych danych wynika, że największa liczba zakończenia procedury „Niebieskie Karty” wynika z ustania przemocy w danej rodzinie, co może wskazywać skuteczne działania podjęte w ramach tej procedury przed służby. Liczba ta jest względnie stała i nie zmienia się na przestrzeni ostatnich lat.

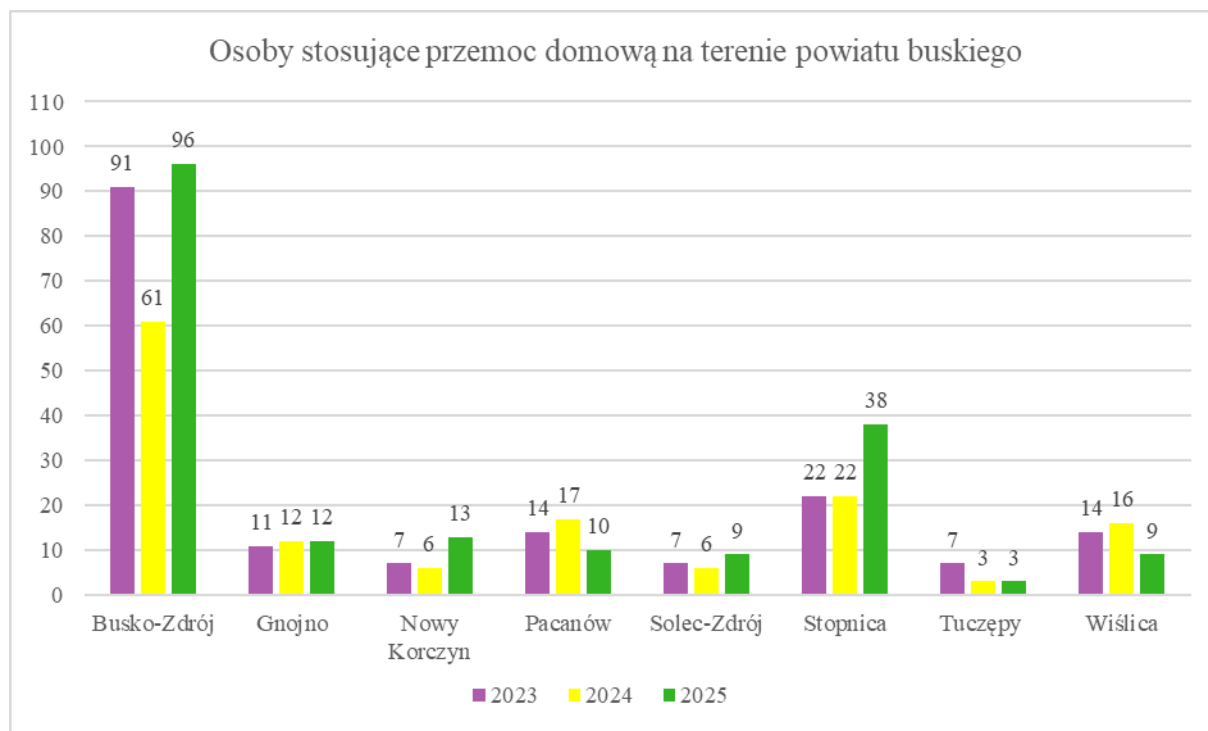
Poniższe wykresy przedstawiają dane dotyczące liczby osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc na podstawie wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w poszczególnych gminach w powiecie buskim.

Wykres 13. Liczba osób doznających przemocy domowej w powiecie buskim.

Źródło: własne.

Wykres 14. Liczba osób stosujących przemoc domową w powiecie buskim.

Źródło: własne.

Liczba osób doświadczających przemocy oraz osób stosujących przemoc w 2024 r. nieznacznie spadła w porównaniu z poprzednim rokiem, a następnie w 2025 r. znacząco wzrosła. Pokazuje to, że nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w 2023 r. znacznie usprawniła system przeciwdziałania przemocy domowej oraz wpłynęła na wzrost świadomości społeczeństwa na temat przemocy domowej. Prawdopodobnie mogło mieć to wpływ na wzrost liczby osób doznających przemocy domowej zgłaszających się po pomoc.

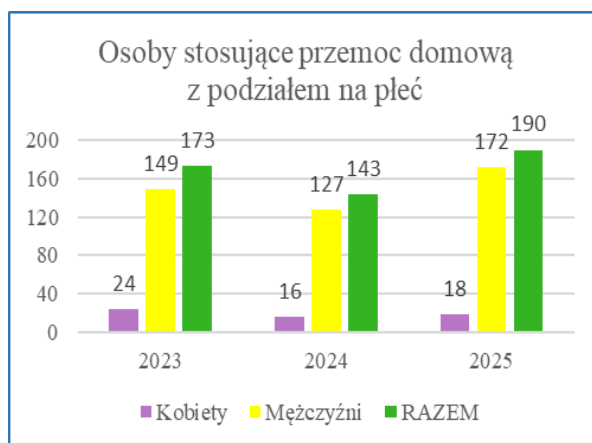
Poniższe wykresy pokazują liczbę osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc na podstawie wszczętych procedur „Niebieskie Karty” z podziałem na płeć w powiecie buskim w latach 2023-2025.

Wykres 15. Osoby doznające przemocy domowej z podziałem na płeć.

Źródło: własne.

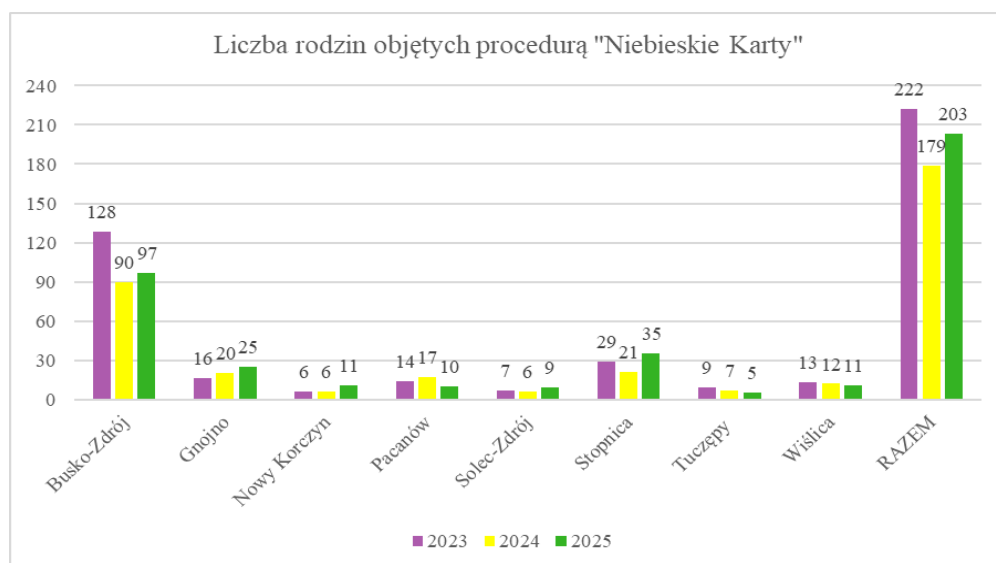
Wykres 16. Osoby stosujące przemoc domową z podziałem na płeć.

Z powyższych wykresów wynika, że w przeciągu ostatnich trzech lat zdecydowanie więcej jest kobiet, które doznają przemocy domowej (82-83%), niż mężczyzn doznających przemocy (17-18%). A także więcej jest mężczyzn, którzy stosują przemoc domową (86-91%), niż kobiet, które stosują przemoc (9-14%).

Poniżej przedstawiono liczbę rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w poszczególnych gminach powiatu buskiego.

Wykres 17. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” z podziałem na gminy.

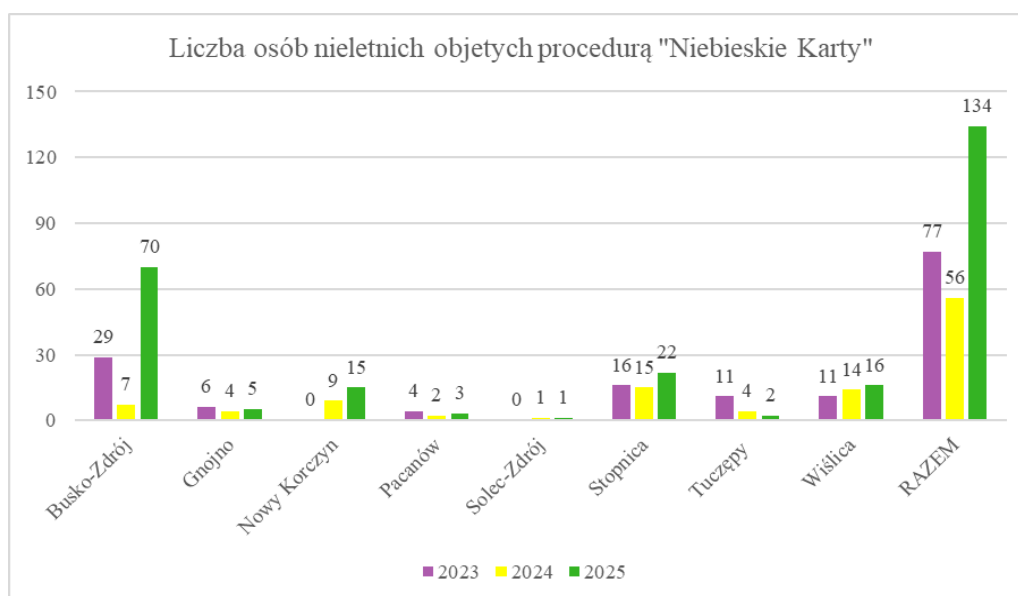

Źródło: własne.

W gminie Busko-Zdrój obserwuje się spadek o ok. 30% liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w przeciągu ostatnich trzech lat. W pozostałych gminach liczba ta utrzymuje się na podobnym poziomie.

Poniżej przedstawiono liczbę osób nieletnich objętych procedurą „Niebieskie Karty” w poszczególnych gminach powiatu buskiego.

Wykres 18. Liczba osób nieletnich objętych procedurą „Niebieskie Karty” z podziałem na gminy.

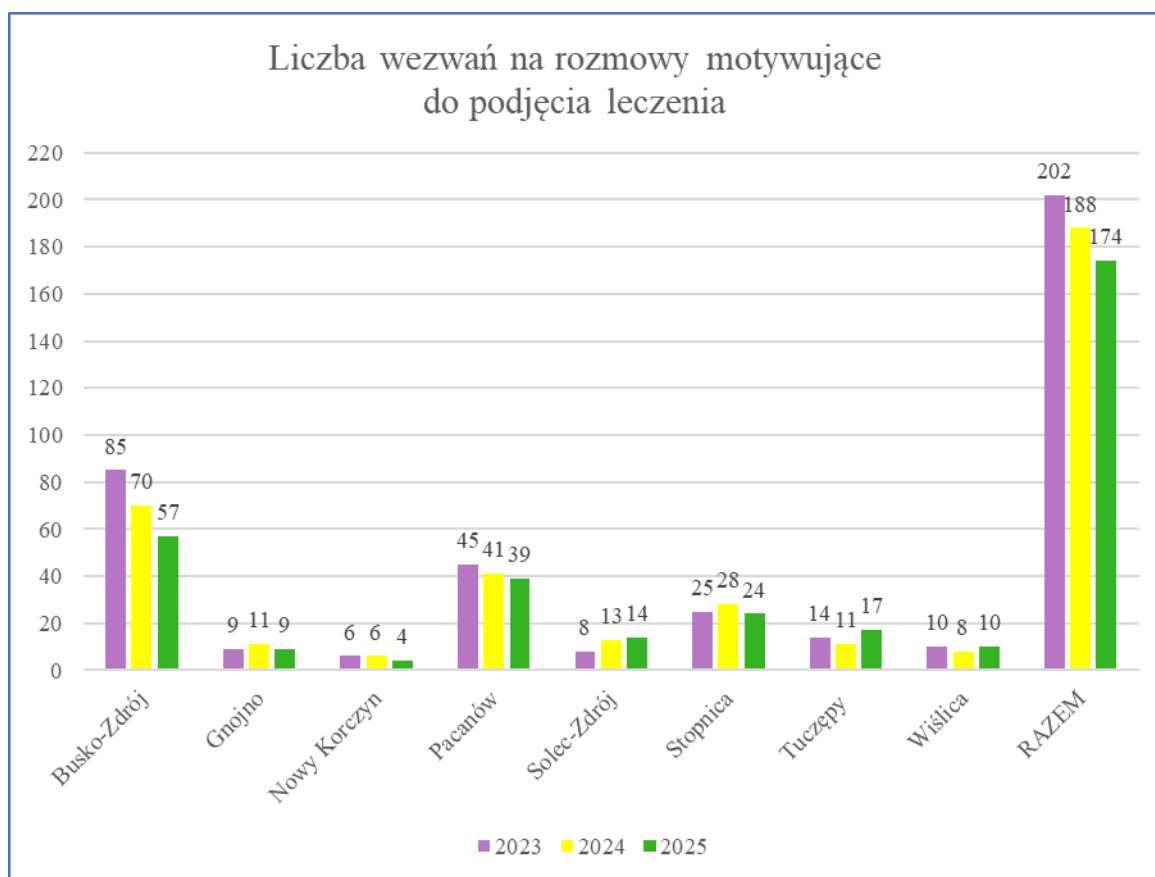
Źródło: własne.

Z przedstawionego wykresu wynika, że liczba osób nieletnich objętych procedurą „Niebieskie Karty” w 2025 r. w gminie Busko-Zdrój wzrosła dwukrotnie w porównaniu z 2023 r. W gminach Nowy Korczyn i Wiślica również widać wzrost tej liczby. Prawdopodobnie wynika to z niedawno wprowadzonych zmian prawnych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, które szczególny nacisk kładą na ochronie osób nieletnich.

3.1.4. Analiza danych z Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Poniższe wykresy przedstawiają działalność GKRPA w poszczególnych gminach w latach 2023-2025.

Wykres 19. Liczba wezwań na rozmowy motywujące do podjęcia leczenia.

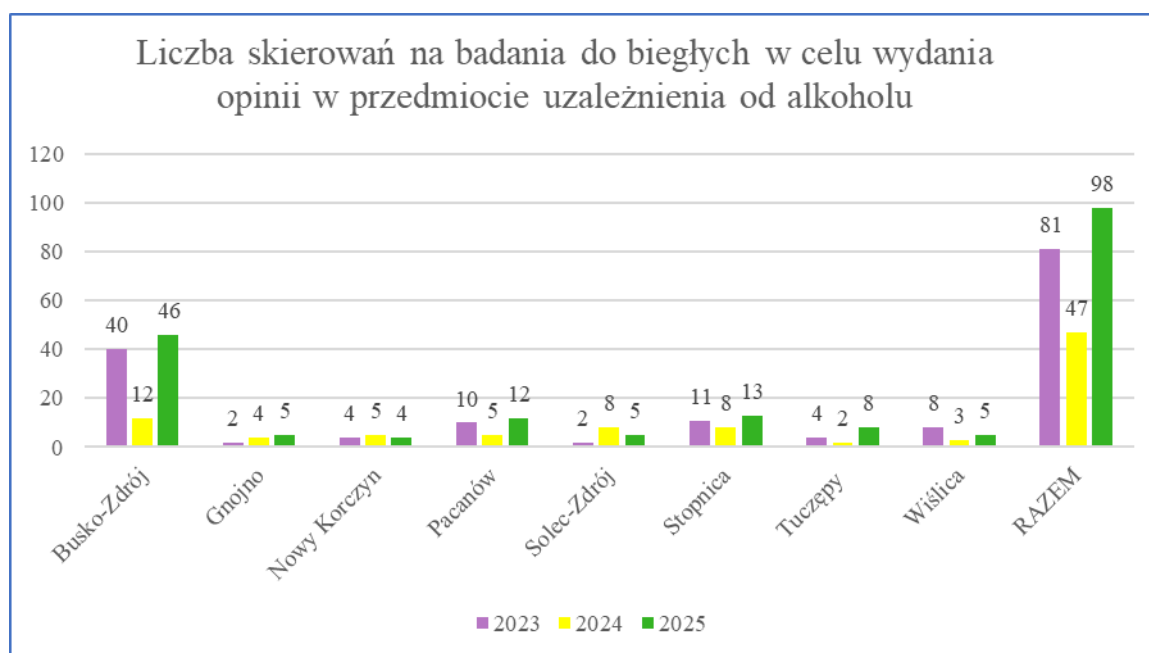

Źródło: własne.

W latach 2023-2025 spada liczba osób wezwanych do GKRPA na rozmowy motywująca do podjęcia leczenia w powiecie buskim. Widać to szczególnie w gminach: Busko-Zdrój, Nowy Korczyn, Pacanów i Stopnica. Natomiast w gminach Solec-Zdrój i Tuczępy widać wzrost wezwań. W pozostałych gminach liczba utrzymuje się na podobnym poziomie. Na podstawie dostępnych raportów Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU) oraz analiz lokalnych programów profilaktyki, w Polsce liczba

wniosków kierowanych do GKRPA w latach 2023–2025 utrzymuje się na wysokim poziomie. Może to być spowodowane różnymi czynnikami, m.in. większym wypaleniem zawodowym instytucji, czy też mniejszym zaufaniem ludzi wobec działań Komisji.

Wykres 20. Liczba skierowań na badania do biegłych w celu opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

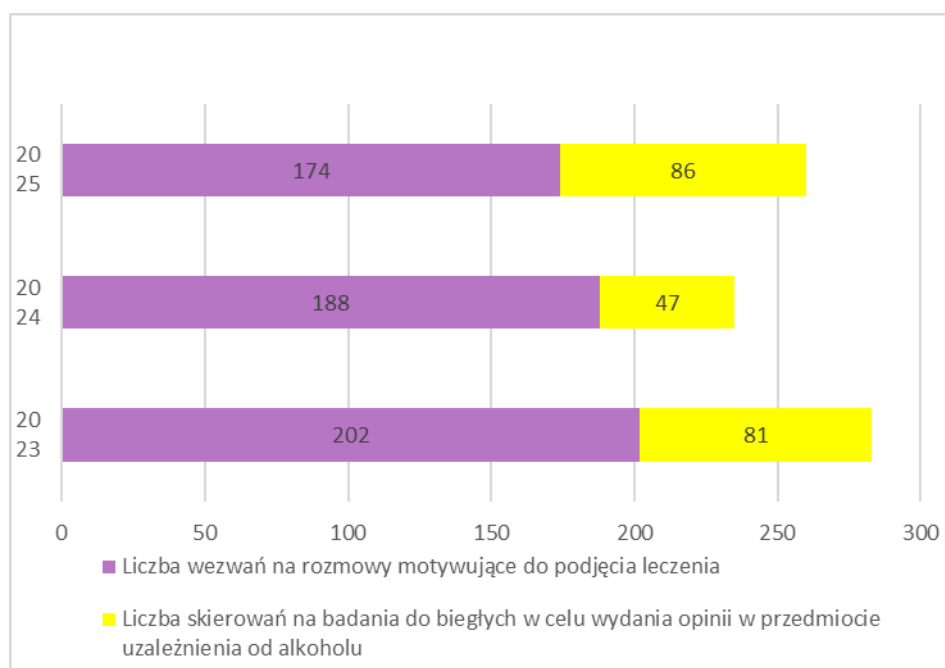
Źródło: własne.

W ostatnim roku 2025 widać znaczny wzrost liczby skierowań na badania do biegłych w celu opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Jest to szczególnie widoczne w gminie Busko-Zdrój, Gnojno, Pacanów, Stopnica i Tuczępy.

Skierowanie na badanie do biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu dostaje każdy, kto zgłosił się na wezwanie komisji. W przeciwnym wypadku zostaje wysłany wniosek do sądu o takie badanie. Liczba wzrostowa wydanych skierowań w 2025 r. wynika z większej ilości osób, które zgłaszają się na wezwanie. Przemawia to za wzrostem świadomości w społeczeństwie na temat uzależnienia oraz

funkcjonowania systemu przeciwdziałania uzależnień. Jednak w dalszym ciągu jest to mniej niż połowa osób wezwanych.

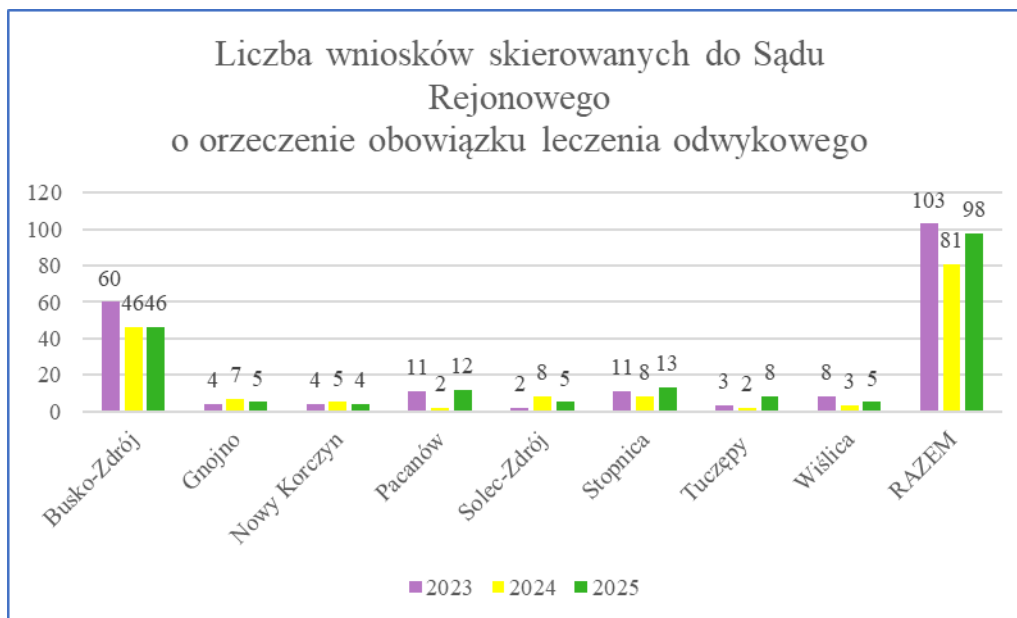
Wykres 21. Porównanie, ile osób z zaproszonych zgłasza się na wezwanie GKRPA.

Źródło: własne.

Analiza danych pokazuje, że mniej niż połowa osób skierowanych do GKRPA dostaje skierowanie na badania do biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Jest to równoznaczne z tym, ile osób zgłasza się na wezwanie Komisji.

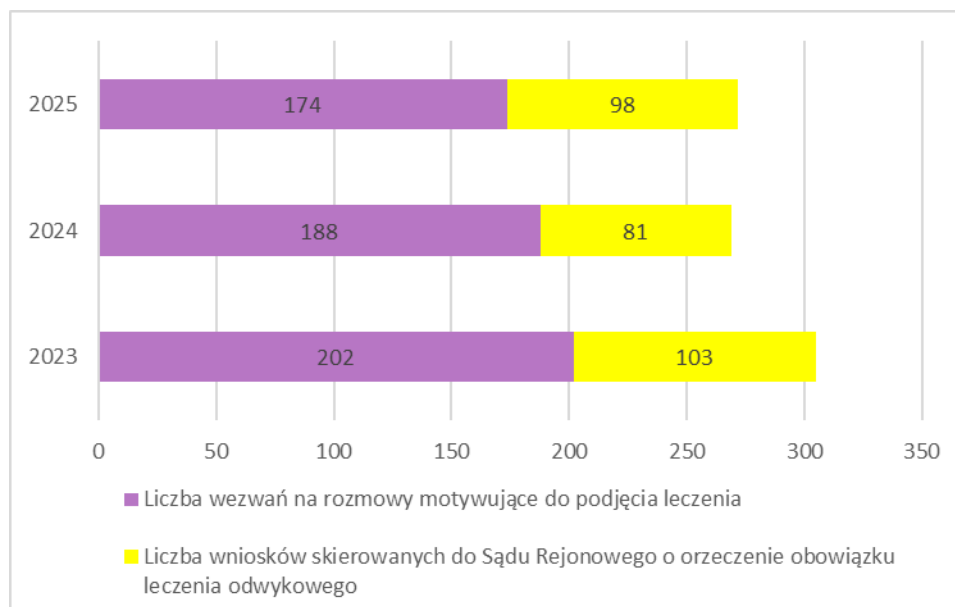
Wykres 23. Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.

Źródło: własne.

Liczba wniosków skierowanych do Sądu Rejonowego o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego utrzymuje się na podobnym poziomie w ciągu ostatnich 3 lat w powiecie buskim, choć w roku 2025 widać pewien wzrost w porównaniu z rokiem poprzedzającym. Znaczący wzrost obserwujemy jedynie w gminach Pacanów, Stopnica i Tuczępy. Skierowanie takie dostają osoby, które nie podejmują z własnej woli leczenia uzależnienia.

Wykres 22. Porównanie, ile z zaproszonych osób zostaje skierowanych do Sądu Rejonowego o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.

Źródło: własne.

Zebrane dane wskazują, że około połowa osób skierowanych do GKRPA zostaje skierowanych do Sądu o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego.

Analiza danych w powiecie buskim w 2025 r. wskazuje, iż na wezwania GKRPA zgłasza się mniej niż połowa osób zaproszonych, choć jest to dużo więcej niż w roku poprzedzającym. Podobna ilość osób (56%) zostaje skierowana do Sądu, co wynika z braku podjęcia leczenia z własnej woli. Świadczy to o braku skuteczności leczenia uzależnień i trudnościach w pracy GKRPA na terenie powiatu buskiego.

Problem uzależnienia na terenie powiatu buskiego jest duży, a dodatkowo wpływa on na występowanie przemocy domowej. Z przeprowadzonych w 2023 r. badań wynika, iż jedna trzecia badanych twierdzi, że główną przyczyną występowania przemocy domowej jest uzależnianie (33%). Dodatkowo z danych przedstawionych przez Komendę Powiatową

Policji w Busku-Zdroju wynika, że około połowa osób stosujących przemoc domową ma problemy z alkoholem. Nadmieniamy, iż wskazane są tu przypadki zatrzymania osób pod wpływem alkoholu przez policję, jednak liczba osób faktycznie uzależnionych może być dużo większa. Wskazuje to na konieczność postawienia nacisku na leczenie uzależnień i przeciwdziałanie alkoholizmu wśród społeczeństwa.

Badania przeprowadzone w 2018 r. wskazują, że 12% osób reprezentujących gminne zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy domowej to członkowie GKRPA. Analiza danych wskazuje, że członkowie ZI w powiecie buskim odczuwają wysoki poziom wypalenia zawodowego. Bardzo prawdopodobne jest to, że przekłada się to również na pracę całej komisji. Należy przypomnieć, iż w ostatnich 3 latach GKRPA w powiecie buskim wszczęła tylko 1 procedurę „Niebieskie Karty”.

Podsumowując, można powiedzieć, że działalność GKRPA w powiecie buskim natrafia na spore trudności, które wynikają z jednej strony z niskiego poziomu świadomości społecznej, a z drugiej strony z wysokiego poziomu wypalenia zawodowego pracowników.

3.2. RAPORT Z BADANIA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE POWIATU BUSKIEGO

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku-Zdroju w 2023 r. w ramach konkursu MRiPS *„Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”* realizowało Program Osłonowy pn. „Przyjdź poMOC”. W ramach realizowanych działań dokonano m. in. diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu buskiego. Badanie zostało wykonane przez **dr Ireneusza Siudem** – psychologa, terapeutę i specjalistę ds. przemocy z Towarzystwa Nowa Kuźnia w Lublinie opracowane w *„Raporcie z badania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu buskiego”* (2023).

Badanie objęło młodzież: 500 uczniów (200 ze szkół podstawowych - klasy 6,7,8 oraz 300 ze szkół średnich) i 800 osób dorosłych, w tym pracowników instytucji. Badanie było ilościowe i jakościowe - przepracowane zostały ankiety oraz wywiady z młodzieżą i dorosłymi nt. przemocy domowej. Przedstawione tutaj wyniki odnoszą się do części badania

dotyczącej zjawiska przemocy domowej, form jego występowania oraz oceny skuteczności działalności instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

3.2.1. Zakres zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu buskiego

Z przeprowadzonych badań wynika, że 100% osób spotkało się z przemocą domową. Odpowiedzi dotyczące miejsca, w którym była stosowana przemoc przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Miejsca stosowania przemocy domowej.

Miejsce stosowania przemocy	%
Rodzina własna	19%
Sąsiedzi	56%
Znajomi	25%
Inne miejsca	0%

Źródło: Siudem, 2023.

Najczęstszymi ofiarami przemocy według respondentów są dzieci (52% ankietowanych). Kolejnymi ofiarami są kobiety (43%).

Tabela 6. Ofiary przemocy domowej.

Ofiary przemocy domowej	%
Żony/kobiety	43%
Dzieci	52%
Mężowie/mężczyźni	5%
Inne osoby	0%

Źródło: Siudem, 2023.

Większość badanych, bo aż 80% czuje się bezpiecznie w domu rodzinnym. Niestety jednak 10% tego bezpieczeństwa nie doznało, również 10% nie wie bądź nie chce przyznać, jak czuje się w swoim domu. Respondenci deklarujący brak poczucia bezpieczeństwa w domu piszą, że dzieje się tak, ponieważ w ich rodzinnych domach jest obecna: przemoc, kłótnie lub nadużywanie alkoholu.

Tabela 7. Poczucie bezpieczeństwa w domu rodzinnym w czasie dzieciństwa.

Kategoria	Liczba osób w %
Tak	80%
Nie	10%
Nie wiem	10%

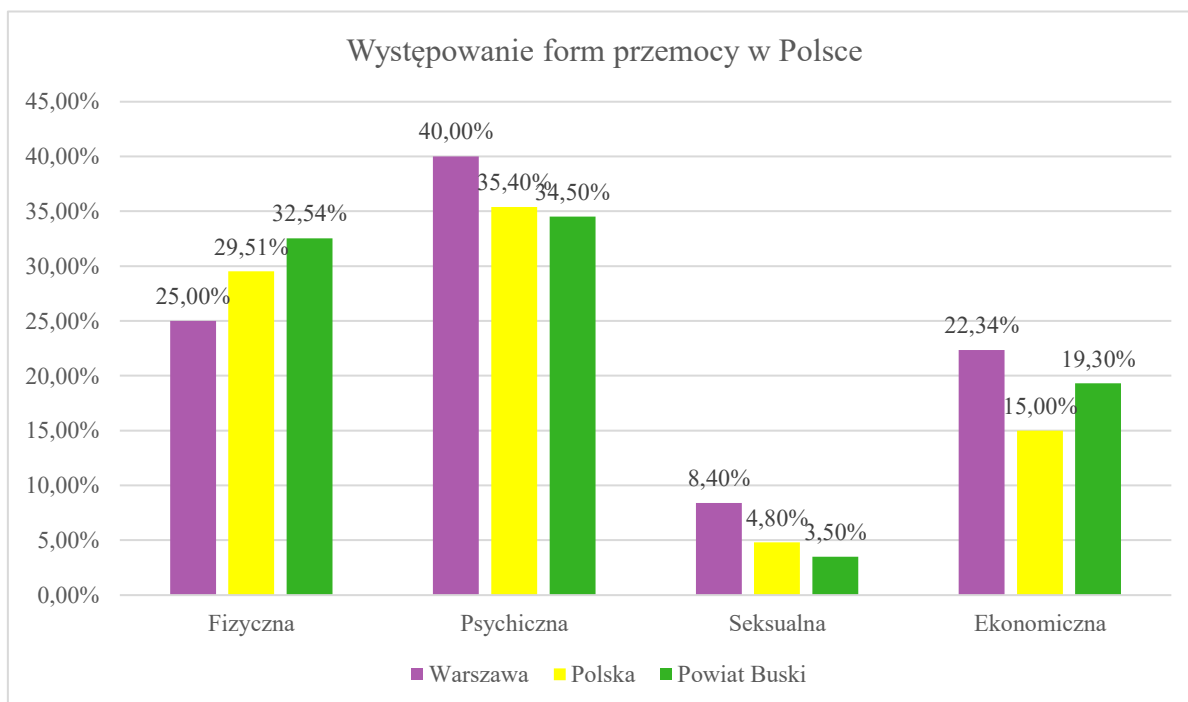
Źródło: Siudem, 2023.

3.2.2. Formy przemocy domowej na terenie powiatu buskiego

Badaniu poddano występowanie czterech form przemocy domowej: fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną, a wyniki zostały ukazane w zestawianiu z populacją ogólnopolską oraz Warszawą. Ukazuje to wykres nr 24.

Występowanie form przemocy wśród mieszkańców powiatu buskiego na tle populacji ogólnopolskiej i warszawskiej.

Wykres 24. Występowanie form przemocy w Polsce.

Źródło: *Siudem*, 2023.

Jak widać na powyższym wykresie oraz z przeprowadzonych obliczeń wynika, że **przemoc występuje w co trzeciej rodzinie zamieszkującej powiat buski**. Najczęściej jest to przemoc psychiczna, następnie obserwuje się przemoc fizyczną, później ekonomiczną i na końcu seksualną. Na uwagę zasługuje fakt, że średnia występowania przemocy domowej na terenie powiatu buskiego jest porównywalna ze średnimi w ogólnopolskiej i warszawskiej populacji, przy zmniejszeniu przemocy psychicznej i seksualnej oraz zwiększeniu przemocy fizycznej i ekonomicznej w stosunku do populacji ogólnopolskiej.

3.2.3. Ocena skuteczności działalności instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

Wśród badanych 41% ankietowanych twierdzi, że częstość przemocy domowej rośnie, 39% osób uważa, że pozostaje bez zmian.

W opinii badanych, działalność instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oceniana jest dobrze i bardzo dobrze przez 1/3 mieszkańców powiatu. 7% ocenia źle i bardzo źle, a 60% nie ma zdania. Przedstawia to poniższy wykres.

Wykres 25. Ocena skuteczności działalności instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Źródło: *Siudem*, 2023.

3.3. PODSUMOWANIE BADAŃ

Analiza zebranych danych wskazuje na duży spadek działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie buskim. W latach 2024-2025 spadła liczba aktów oskarżenia i liczba wyroków z art. 207 kk. w Sądzie Rejonowym w Busku-Zdroju o ok. 40% w porównaniu z rokiem 2023. Dane przedstawione przez Komendę Powiatową Policji w Busku-Zdroju przedstawiają podobną tendencję tj. spadek liczby interwencji domowych w latach 2024 i 2025 o 25% w porównaniu z danymi z 2023 r. Natomiast dane od zespołów interdyscyplinarnych ze wszystkich gmin powiatu buskiego wskazują na spadek liczby „Niebieskie Karty” – w latach 2024-2025 o ok. 22%.

Ukazane zjawisko wiąże się prawdopodobnie z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w 2023 r. Nowe przepisy kładą nacisk na kierowanie sprawców do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych. Nowelizacja przewiduje również

odpowiedzialność karną (grzywna, kara ograniczenia wolności) za uporczywe niestosowanie się do obowiązków nałożonych na sprawcę, w tym w szczególności za niestosowanie się do nakazu opuszczenia mieszkania lub zakazu zbliżania się, a także za uchylanie się od udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych. Policja uzyskała szersze uprawnienia do wydawania natychmiastowego nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i bezpośredniego otoczenia oraz zakazu zbliżania się do niego, niezależnie od prawa własności do mieszkania. Dotychczasowe grupy robocze zostały zastąpione przez grupy diagnostyczno-pomocowe, których zadaniem jest szybsza i skuteczniejsza reakcja (w ciągu 3 dni od otrzymania zgłoszenia). Wprowadzono także obowiązek monitorowania sytuacji w rodzinie przez 9 miesięcy po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty".

Jak widać ustawodawca nakłada na osoby pracujące w systemie przeciwdziałania przemocy szybszych decyzji i większej odpowiedzialności osobistej. Może to powodować lęk przed potencjalnymi konsekwencjami prawnymi z podjętych działań i większe wahania, co do podjęcia właściwych decyzji poprzez szacowanie ryzyka. Pracownicy boją się zarzutów przekroczenia uprawnień, skarg czy odpowiedzialności dyscyplinarnej, co w konsekwencji może powodować minimalizowanie działań.

Nowelizacja zwiększyła obowiązki, nie zwiększając zasobów pracowników. Badania z 2018 r. pokazują, że pracownicy zaangażowani w system przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie buskim wykazują duży stopień wypalenia zawodowego. Jeden pracownik obsługuje zbyt wiele spraw, brakuje czasu na rzetelną analizę, dokumentację, współpracę interdyscyplinarną. Dodatkowo pracownicy zgłaszają, że ich praca nie jest odpowiednio wynagradzana, co przysparza dodatkowej frustracji.

Kolejny ważny wniosek z badań wskazuje, że instytucją, która najczęściej wszczyna procedurę w sytuacji przemocy domowej jest Policja. Wskazuje to na niewystarczającą współpracę między instytucjami, odpowiedzialność jest rozproszona, każda instytucja liczy tylko na siebie, nikt nie czuje się podmiotem decyzyjnym.

Wyniki badań przeprowadzonych w powiecie buskim potwierdzają istnienie problemu przemocy domowej. Częstość występowania tego zjawiska jest porównywalna z ogólnopolską populacją, jej specyfika charakterystyczna jest dla społeczności mało zurbanizowanych z zauważalnym trendem upodabniania się do społeczności wielkomiejskich, niepokoi ciągle duże nasilenie przemocy fizycznej i ekonomicznej. Najpowszechniejszą

formą krzywdzenia w rodzinie jest przemoc psychiczna. Prawie co trzecia osoba badana doświadczyła tego typu przemocy.

Za czynnik najczęściej towarzyszące przemocy domowej uznaje się w pierwszej kolejności: nadużywanie alkoholu, co wskazuje na konieczność podejmowania działań z zakresu profilaktyki uzależnień oraz wzrostu liczby podmiotów leczenia uzależnień.

Analiza wyników przeprowadzonych badań nasuwa jednak konieczność intensyfikacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy, szczególnie pomocy osobom doznającym przemocy, jak i osobom stosującym przemoc domową. Należy położyć szczególny nacisk na pomoc osobom nieletnim uwikłanym w przemoc oraz osobom z tzw. grup ryzyka.

3.4. DIAGNOZA ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH W POWIECIE BUSKIM

Na terenie powiatu buskiego funkcjonują następujące instytucje, których działanie związane jest z zapobieganiem i zwalczaniem przemocy domowej.

Tabela 12. Instytucje pomagające w walce ze zjawiskiem przemocy domowej.

Lp.	Instytucja/organizacja	Kontakt	Główne zadania
-----	------------------------	---------	----------------

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej na lata 2026-2030

1.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie W tym: Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Bohaterów Warszawy 120, 28 -100 Busko-Zdrój Tel.: 41 234 56 86 / 41 234 56 90 E-mail: centrum@centrumbusko.pl	Wykonuje zadania powiatu w zakresie pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach, szkolenie kadr z terenu powiatu, prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej i ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, udzielanie kompleksowej pomocy psychologicznej w sytuacjach kryzysowych i traumatycznych, pomoc prawną, poradnictwo socjalne i dla osób niepełnosprawnych, działania profilaktyczne oraz współpracę z innymi służbami i instytucjami.
2.	Ośrodki Pomocy Społecznej Zespoły Interdyscyplinarne	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Busku-Zdroju ul. Kościuszki 2a, 28-100 Busko-Zdrój Tel.: 41 370 51 00, 41 378 44 42 E-mail: sekretariat@mgops.busko.pl Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Solcu-Zdroju ul. 1-go Maja 10, 28-131 Solec-Zdrój Tel.: 41 377 60 39, 41 377 60 41 E-mail: sekretariat@gops.solec-zdroj.pl Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stopnicy ul. Tadeusza Kościuszki 2, 28-130 Stopnica Tel.: 41 377 98 12 E-mail: gops@stopnica.pl Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiślicy ul. Batalionów Chłopskich 62, 28-160 Wiślica Tel.: 41 379 21 03 E-mail: sekretariat@mgops.wislica.pl Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojnie, Gnojno 145, 28-114 Gnojno Tel.: 41 353 20 36 Email: gops_gnojno@poczta.onet.pl Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pacanowie ul. Rynek 15, 28-133 Pacanów Tel.: 41 376 54 59 / 41 376 54 03 E-mail: sekretariat@mgops.pacanow.pl Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuczępach, Tuczępy 37, 28-142 Tuczępy	Wykonują zadania gminy z zakresu pomocy społecznej oraz przeciwdziałania przemocy domowej, w szczególności poprzez przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, prowadzenie pracy socjalnej, tworzenie i realizację gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenie poradnictwa i interwencji w tym zakresie, opracowywanie programów ochrony osób doświadczających przemocy domowej oraz prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej na lata 2026-2030

		Tel.: 41 353 31 44 E-mail: gops@tuczepy.pl Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Korczynie ul. Buska 7, 28-136 Nowy Korczyn Tel.: 41 377 10 65 E-mail: korczyn@ops.busko.pl	
3.	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	GKRPA – Busko-Zdrój ul. Mickiewicza 10, 28-100 Busko-Zdrój Tel.: 41 37 05 200 E-mail: urząd@umig.busko.pl GKRPA – Nowy Korczyn ul. Krakowska 1, 28-136 Nowy Korczyn Tel.: 41 377 10 03 E-mail: gmina@nowykorczyn.pl GKRPA – Stopnica ul. Kościuszki 2, 28-130 Stopnica Tel.: 41 377 98 05 E-mail: gmina@stopnica.pl GKRPA – Wiślica ul. Okopowa 8, 28-160 Wiślica Tel.: 41 379 20 86 E-mail: urząd@ug.wislica.pl ; GKRPA – Pacanów ul. Rynek 15, 28-133 Pacanów Tel.: 41 376-54-03 GKRPA – Solec-Zdrój Adres: ul. 1-go Maja 10, 28-131 Solec-Zdrój Tel.: 41 377 60 39, 41 377 60 41 E-mail: sekretariat@gops.solec-zdroj.pl GKRPA – Tuczępy Tuczępy 35, 28-142 Tuczępy Tel./Fax: +48 41 353 31 35. E-mail: urząd@tuczepy.pl GKRPA- Gnojno Gnojno 145, 28-114 Gnojno Tel.: 41 353 20 38 Email: gops_gnojno@poczta.onet.pl	Do zadań Komisji należy w szczególności podejmowanie i koordynowanie działań mających na celu poprawę dostępności wsparcia terapeutycznego i rehabilitacyjnego dla osób z problemem uzależnienia od alkoholu, prowadzenie oraz wspieranie działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, a także inicjowanie procedur zmierzających do zobowiązania osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. Komisja udziela również wsparcia rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, w tym pomocy psychospołecznej i prawnej oraz działań służących ochronie przed przemocą domową.
4.	Sąd Rejonowy	ul. Tadeusza Kościuszki 5, 28-100 Busko-Zdrój Tel.: 41 246 28 07	Jako jednostka sądownictwa najbliższa dla obywateli, rozpatruje wszystkie sprawy, z wyjątkiem zastrzeżonych dla

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej na lata 2026-2030

		E-mail: administracja@busko.sr.gov.pl	sądu okręgowego; W skład sądu rejonowego wchodzi m.in.: Wydział Karny, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Kuratorski Zespół Służby Sądowej.
5.	Prokuratura Rejonowa	ul. Tadeusza Kościuszki 5, 28-100 Busko-Zdrój Tel.: 41 357 80 50 E-mail: biuro.podawcze.prbzd@prokuratura.gov.pl	Podjęmowanie działań w sytuacji uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, w tym: rozpoczęcie postępowania przygotowawczego w celu ustalenia faktów, wyjaśnienia okoliczności zdarzenia, zebrania i zabezpieczenia dowodów, a także zatrzymanie osoby stosującej przemoc w uzasadnionych przypadkach, zastosowanie środków zapobiegawczych, takich jak dozór policyjny lub tymczasowe aresztowanie.
6.	Komenda Powiatowa Policji	al. Adama Mickiewicza 19, 28-100 Busko-Zdrój Tel.: 47 804 52 05, 47 804 52 06 E-mail: busko@ki.policja.gov.pl	Zgodnie z Ustawą o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 roku, do podstawowych zadań policji należą: ochrona życia i zdrowia ludzi, ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu, przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie, w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi, wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w tym prowadzenie interwencji w przypadku występowania przemocy domowej, zapewnianie osobą doświadczającym przemocy domowej doraźnego bezpieczeństwa, informowanie osób doświadczających przemocy i świadków o przysługujących prawach, możliwościach i miejscach uzyskania pomocy, prowadzenie działań prewencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.
7.	Zakład Opieki Zdrowotnej	Szpital Rejonowy w Busku-Zdroju ul. Bohaterów Warszawy 67, 28-100 Busko-Zdrój Tel.: 41 378 24 05 E-mail: sekretariat@zoz.busko.com.pl www.przychodnia.busko.pl	Personel medyczny jest zobowiązany do udzielania pomocy pacjentom, a w sytuacjach, gdy pojawiają się sygnały wskazujące na przemoc domową, do informowania o dostępnych formach wsparcia. Na prośbę osoby poszkodowanej powinien również wystawić zaświadczenie lekarskie dokumentujące stwierdzone obrażenia i podjęte leczenie oraz udzielać informacji o sposobie i miejscu wykonania obdukcji.
8.	Poradnia Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień Centrum Medyczne Promed	ul. Stefana Batorego 11A, 28-100 Busko-Zdrój Tel.: 41 243 60 82 E-mail: info@promedbusko.pl	Oferuje kompleksową pomoc psychiatryczną, psychologiczną i terapeutyczną dla osób dorosłych zmagających się z zaburzeniami psychicznymi oraz problemem uzależnień. Zakres świadczeń obejmuje m.in.: diagnostykę psychiatryczną i psychologiczną, farmakoterapię zaburzeń psychicznych, psychoterapię

			indywidualną, wsparcie psychologiczne w kryzysach życiowych, leczenie i terapię uzależnień.
9.	Placówki oświatowe w powiecie buskim	Zob. np. Informator Teleadresowy na stronie internetowej każdej z gmin powiatu buskiego	Istotnym elementem działań podejmowanych przez szkoły jest także udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom oraz współpraca z rodzicami w zakresie wzmacniania kompetencji wychowawczych i budowania prawidłowych relacji rodzinnych.
10.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Bohaterów Warszawy 120, 28-100 Busko-Zdrój Tel.: 41 234 56 70, 41 234 56 73, 501 356 354 E-mail: sekretariat@ppp.busko.pl	Osoby udzielające pomocy psychologiczno-pedagogicznej wspierają dzieci, młodzież i rodziców poprzez działania mające na celu wszechstronny rozwój uczniów, poprawę efektywności uczenia się oraz rozwijanie umiejętności rozwiązywania konfliktów i komunikacji społecznej.
11.	Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej	Starostwo Powiatowe w Busku-Zdroju ul. Mickiewicza 15, 28-100 Busko-Zdrój – lokal 1C Tel.: 41 370 50 98 Email: npp@powiat.busko.pl Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Stopnicy ul. Kazimierza Wielkiego 15, 28-130 Stopnica	W punktach udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, nieodpłatne poradnictwo obywatelskie i nieodpłatna mediacja.
12.	Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przeprowadzonym (Fundacja Wspierania Praworządności „Zdążyć z Pomocą”)	ul. Boczna 6A, 28-100 Busko-Zdrój Dyżury są organizowane w piątki w godz. 9:00–14:00 oraz czwartki w godz. 12:00–17:00	Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przeprowadzonym w Busku-Zdroju, prowadzony przez Fundację Wspierania Praworządności „Zdążyć z Pomocą”, udziela wsparcia osobom pokrzywdzonym przestępstwem, w tym osobą doświadczającym przemocy domowej, zapewniając pomoc prawną, psychologiczną i informacyjną oraz kierując osoby do odpowiednich instytucji powiatu buskiego.
	Nieodpłatne Poradnictwo Obywatelskie	Biblioteka Centrum Kultury w Nowym Korczynie ul. Tarnowska 5, 28-136 Nowy Korczyn Gminne Centrum Kultury w Solcu – Zdroju ul. Partyzantów 8A, 28-131 Solec-Zdrój	Nieodpłatne poradnictwo obywatelskie obejmuje rozpoznanie problemu i udzielenie porady dostosowanej do indywidualnej sytuacji osoby korzystającej z porady. Osoba korzystająca jest informowana o przysługujących jej prawach oraz spoczywających na niej obowiązkach.

Źródło: własne.

3.5. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA INTERWENCJI KRYZYSOWEJ W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W BUSKU-ZDROJU

W strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Busku-Zdroju od 01.02.2004 r. funkcjonował Zespół Interwencji Kryzysowej. Jego utworzenie zostało zaplanowane przez Radę Powiatu w przyjętej Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2003-2010 jako jedno z istotnych zadań w obszarze pomocy społecznej w odpowiedzi na rozpoznane potrzeby lokalnej społeczności. W 2017 r. dzięki funduszom unijnym możliwe było przekształcenie go w Ośrodek Interwencji Kryzysowej. Został rozszerzony zakres świadczonych usług oraz możliwe było zatrudnienie większej ilości specjalistów. Aktualnie pomocy udziela trzech psychologów, pracownik socjalny, terapeuta uzależnień oraz prawnik.

Ośrodek podejmuje zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikające z zapisu Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2024, poz. 1673) oraz inne działania interwencyjne, należące do zadań ośrodka interwencji kryzysowej, takie jak:

1. Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej,
2. Realizacja Powiatowego Programu działań profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w środowiskach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, prawnego i socjalnego,
4. Zapewnienie całodobowego okresowego pobytu w Hostelu Ośrodka dla osób wymagających schronienia,
5. Podejmowanie działań na rzecz osób i rodzin będących w kryzysie, w tym dotkniętych przemocą w celu zapobiegania występowaniu lub pogłębianiu się dysfunkcji,
6. Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
7. Udzielanie pomocy psychologicznej i wsparcia dla rodzin zastępczych oraz przeprowadzanie badań psychologicznych dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

8. Interdyscyplinarna współpraca z pracownikami jednostek samorządowych, zajmujących się pomocą społeczną oraz innych instytucji z terenu powiatu: m.in. sądem, policją, szkołami, samorządami gminnymi, organizacjami pozarządowymi.

3.5.1. Pomoc specjalistyczna

W Ośrodku Interwencji Kryzysowej świadczona jest pomoc: psychologiczna, prawna, socjalna oraz terapeutyczna uzależnień. W latach 2021-2025 udzielono następującej ilości spotkań ze specjalistami.

Tabela 13. Pomoc specjalistyczna.

ŚWIADCZONA POMOC		2021	2022	2023	2024	2025
POMOC PSYCHOLOGICZNA	Liczba spotkań z psychologiem	1297	1554	1498	1248	1227
	Liczba osób korzystających	346	517	459	468	456
POMOC PRAWNA	Liczba spotkań z psychologiem	120	162	99	104	129
	Liczba osób korzystających	60	88	85	62	81
POMOC SOCJALNA	Liczba interwencji środowiskowych	21	19	22	13	18
	Liczba osób korzystających	187	268	293	301	195
POMOC TERAPEUTY UZALEŻNIEŃ	Liczba spotkań z terapeutą uzależnień	36	79	102	81	129
	Liczba osób korzystających	11	52	42	24	29
POMOC PSYCHIATRYCZNA	Liczba spotkań z psychiatrą	48	79	50	55	52
	Liczba osób korzystających	29	52	37	33	37

Źródło: własne.

Najczęstszymi problemami z jakimi klienci zgłaszali się do OIK były: problem przemocy domowej, trudności wychowawcze, konflikty rodzinne, konflikty małżeńskie,

trudne warunki życiowe, problem uzależnienia w szczególności od alkoholu i narkotyków oraz znalezienie się w sytuacjach kryzysowych.

3.5.2. Hostel Ośrodka Interwencji Kryzysowej

W ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej funkcjonuje Hostel. Hostel posiada 9 miejsc noclegowych i bazę sanitarno-kuchenną. Hostel jest miejscem całodobowego schronienia, przeznaczony jest dla osób, które znalazły się nagle w sytuacji kryzysowej, zagrażającej ich zdrowiu lub życiu. Mogą one wówczas skorzystać z czasowego schronienia. Mieszkańcy hostelu mają możliwość korzystania ze stałej profesjonalnej pomocy m.in: psychologa, prawnika, pracownika socjalnego, lekarza psychiatry oraz terapeuty uzależnień/specjalisty pracującego z osobami stosującymi przemoc w rodzinie. Czas pobytu w hostelu zależy od sytuacji podopiecznego.

Tabela 14. Liczba osób przebywających w Hostelu.

	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób przebywających w Hostelu, W tym:	4	3	16	13	8
Kobiet	2	1	6	5	3
Mężczyzn	0	0	0	0	0
Dzieci	2	2	10	8	5

Źródło: własne.

3.5.3. Grupy wsparcia

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Busku-Zdroju organizowane są grupy wsparcia: dla osób doznających przemocy domowej oraz dla młodzieży. Spotkania prowadzone są przez psychologów Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz innych terapeutów. Warsztaty odbywały się systematycznie. Celem prowadzonych zajęć dla osób doznających przemocy domowej jest edukacja dotycząca zjawiska przemocy, a także wskazywanie na skuteczne sposoby jej przeciwdziałania. Praca w grupie opiera się również na własnych doświadczeniach uczestniczek. Głównym rezultatem jest zwiększenie poczucie sprawstwa oraz ochrony własnych praw i godności osobistej adresatek spotkań.

Grupa wsparcia dla młodzieży obejmuje młodzież z tzw. grup ryzyka z terenu powiatu buskiego oraz młodzież z placówek opiekuńczo-wychowawczych. Celem spotkań jest między innymi wzmacnianie poczucia własnej wartości, udział w treningach asertywnej komunikacji, poznawanie sposobów radzenia sobie ze stresem, napięciem, niepokojem i innymi negatywnymi emocjami, budowanie relacji w grupie oraz integracja z uczestnikami. Dla członków grupy organizowane się również wycieczki.

Tabela 15. Grupy wsparcia.

		2021	2022	2023	2024	2025
Grupa wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	Liczba spotkań	14	12	13	14	34
	Liczba osób	9	9	14	6	8
Grupa wsparcia dla młodzieży	Liczba spotkań	5	12	11	16	15
	Liczba osób	24	33	33	25	57

Źródło: własne.

3.5.4. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku-Zdroju we wcześniejszych latach prowadziło indywidualne spotkania z osobami stosującymi przemoc. Zatrudniony był terapeuta uzależnień/specjalista do pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

Tabela 16. Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową.

ROK	2024	2025
Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym	8	7
Liczba osób, które przystąpiły do Programu	5	6
Liczba osób, które ukończyły Program	1	6

Źródło: własne.

3.6. ANALIZA SWOT

W celu uzyskania pełnego obrazu systemu przeciwdziałania przemocy domowej na terenie Powiatu Buskiego wykonano analizę SWOT, która jest najczęściej stosowanym narzędziem w planowaniu strategicznym. Służy zgromadzeniu i uporządkowaniu danych, dzięki którym można dokonać analizy perspektyw na przyszłość oraz wysnuć wnioski strategiczne dla danego zagadania. Dzięki zastosowaniu techniki SWOT ocenie są poddawane zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki, które mogą mieć wpływ na pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Pozwoli to na określenie słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, jakie mogą się pojawić w trakcie realizacji zadań związanych z pomocą osobom uwikłanym w przemoc.

Tabela 17. Analiza SWOT w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie buskim.

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
1. Wypalenie zawodowe kadry pomocy społecznej - przeciążenie obowiązkami 2. i niskie wynagrodzenia specjalistów. 3. Słaba współpraca między instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy domowej. 4. Utrudniony dostęp do usług specjalistycznych dla osób doświadczających przemocy, jak i stosujących przemoc szczególnie w gminach wiejskich. 5. Niepełna oferta wsparcia dla dzieci i młodzieży doświadczających kryzysów psychicznych, w szczególności długi czas oczekiwania na konsultacje z psychiatrą dziecięcym, wynikający z ograniczonej dostępności specjalistycznej opieki na terenie powiatu	1. Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej i dostępna oferta bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej 2. Wyspecjalizowana kadra OIK. 3. Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową. 4. Rozszerzenie oferty pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży m.in. w szkołach.

ZAGROŻENIA	SZANSE
1. Mity i stereotypy nt. przemocy domowej silnie zakorzenione w mentalności społeczności lokalnych. 2. Ograniczenia finansowe - niewystarczająca ilość środków przeznaczana na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, a w konsekwencji brak ciągłości podejmowanych działań (szczególnie programu korekcyjno-edukacyjnego). 3. Niskie wynagrodzenia kadry zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy domowej. 4. Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc w społecznościach rówieśniczych. 5. Współwystępowanie problemów uzależnień ze zjawiskiem przemocy.	1. Zmiany prawne umożliwiające udzielanie skutecznej pomocy osobom uwięzonym w przemoc domową oraz wyciągania konsekwencji od osób stopujących przemoc. 2. Wzrost świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej. 3. Rozszerzanie współpracy i partnerstwa w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej między poszczególnymi instytucjami. 4. Podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz systemu wspierania rodziny w sytuacjach kryzysowych.

Źródło: własne.

ROZDZIAŁ V: CELE, ZAKŁADANE DZIAŁANIA I REALIZACJA PROGRAMU

5.1. CELE PROGRAMU

Niniejszy Program ma za zadanie realizację celu głównego oraz celów szczegółowych, które zostały przedstawione poniżej.

Cel główny:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej oraz ochrona osób doświadczających przemocy domowej na terenie powiatu buskiego.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie ochrony oraz profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz świadkom przemocy domowej.
2. Podejmowanie działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.
3. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie postrzegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.
4. Podnoszenie efektywności działań i współpracy instytucji lokalnych w systemie przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele programu realizowane będą w formie ciągłej pracy przez cały okres obowiązywania programu. Działania będą miały charakter zarówno profilaktyczny, edukacyjny, pomocowy, wspierający.

5.2. HARMONOGRAM REALIZOWANYCH DZIAŁAŃ

Cel główny: Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej oraz ochrona osób doświadczających przemocy domowej na terenie powiatu buskiego.					
Cel szczegółowy nr 1: Zapewnienie ochrony oraz profesjonalnej pomocy osobom doświadczających przemocy domowej.					
Lp.	Działania	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy	Źródła finansowania
1.	Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy domowej bezpłatnej pomocy	2026 – 2030	Liczba ośrodków i punktów pomocy dla osób doświadczających przemocy domowej w powiecie buskim	Jednostki samorządu terytorialnego, NGO	Budżet Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin, Fundusz Sprawiedliwości
2.	Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej	2026 – 2030	Liczba i rodzaj zatrudnionych specjalistów udzielających pomocy w OIK Liczba osób, które skorzystały z pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej	PCPR, Zarząd Powiatu	Budżet Powiatu Buskiego, Europejski Fundusz Społeczny

3.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej	2026 – 2030	Liczba osób, którym zapewniono schronienie	PCPR, Zarząd Powiatu	Budżet Powiatu Buskiego, Fundusze Unii Europejskiej
4.	Zapewnienie opieki i bezpieczeństwa dzieciom doświadczającym przemocy poprzez umieszczenie ich w pieczy zastępczej (zgodnie z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej)	2026 – 2030	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	PCPR, OPS, KPP, Sąd Rejonowy	Budżet Państwa, Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin
5.	Działania Zespołów Interdyscyplinarnych	2026 – 2030	Liczba Zespołów Interdyscyplinarnych Liczba rodzin, w których realizowana jest procedura „Niebieskie Karty” Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty - A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów	Zespoły Interdyscyplinarne	Budżety własne Gmin

Cel szczegółowy nr 2: Podejmowanie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową					
1.	Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych	2026 – 2030	Liczba programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny	PCPR, Zespoły Interdyscyplinarne, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa	Budżet państwa, Budżet Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin
2.	Zapewnienie specjalistycznej pomocy dla osób stosujących przemoc domową	2026 – 2030	Liczba osób stosujących przemoc domową, korzystających z indywidualnych spotkań z psychologiem lub innym terapeutą Liczba wniosków skierowanych do GKRPA	Jednostki samorządu terytorialnego, PCPR, OPS, GKRPA	Budżet Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin

3.	Podejmowanie czynności prawnych wobec osób stosujących przemoc domową	2026 – 2030	Liczba osób wobec których zastosowano izolację z powodu stosowania przemocy Liczba osób osądzonych z art. 207 kk w sprawach dotyczących przemocy domowej Liczba osób skazanych z art. 207 kk w sprawach dotyczących przemocy domowej	Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, Komenda Powiatowa Policji	Budżet Państwa
Cel szczegółowy nr 3: Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie postrzegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.					
1.	Realizacja kampanii społecznych, festynów rodzinnych i spotkań edukacyjnych.	2026 – 2030	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych/festynów rodzinnych	Jednostki samorządu terytorialnego, PCPR, OPS, KPP	Budżet Państwa, Budżet Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin, Fundusze Unii Europejskiej
2.	Udzielanie informacji nt. szkodliwości przemocy domowej oraz możliwości uzyskania pomocy	2026 – 2030	Liczba opracowanych materiałów edukacyjnych (ulotek, informacji na stronach internetowych itp.).	Jednostki samorządu terytorialnego, PCPR, OPS, KPP	Budżet Państwa, Budżet Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin, Fundusze Unii Europejskiej

3.	Udostępnianie do publicznej wiadomości aktualnych informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacji przemocy domowej	2026 – 2030	Liczba opracowanych baz informacyjnych	Jednostki samorządu terytorialnego	Budżet Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin,
4.	Prowadzenie działań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży	2026 – 2030	Liczba przeprowadzonych spotkań psychoedukacyjnych z uczniami	PCPR, Placówki Oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Budżet państwa, Budżet Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin, Fundusze Unii Europejskiej
5.	Zwiększenie wiedzy rodziców/opiekunów nt. wychowania dzieci i stosowania prawidłowych metod wychowawczych	2026 – 2030	Liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji, warsztatów, grup wsparcia	PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Budżet państwa, Budżet Powiatu Buskiego, Fundusze Unii Europejskiej

Cel szczegółowy nr 4: Podnoszenie efektywności działań i współpracy instytucji lokalnych w systemie przeciwdziałania przemocy domowej.					
1.	Organizacja szkoleń, konferencji, superwizji doskonalących dla członków Zespołów Interdyscyplinarnych i grup roboczych oraz osób zaangażowanych w lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej.	2026 – 2030	Liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji, superwizji dla osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, konferencjach, superwizjach	Jednostki samorządu terytorialnego, PCPR, OPS, KPP	Budżet państwa, Budżet Powiatu Buskiego, Budżety własne Gmin, Fundusze Unii Europejskiej
2.	Podnoszenie kompetencji zawodowych kadry pracującej w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.	2026 – 2030	Liczba szkoleń, w których wzięła udział kadra OIK	PCPR	Budżet Powiatu Buskiego, Fundusze Unii Europejskiej

5.3. REALIZATORZY PROGRAMU

W założeniu Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 – 2030 ma stanowić w powiecie buskim interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej realizowaną przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, zarówno na poziomie gmin jak i powiatu.

Założenia programowe w skutecznym osiągnięciu założonych celów i rezultatów przewidują współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami, którymi są:

- Jednostki samorządu terytorialnego (powiat, gminy),
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Zespoły Interdyscyplinarne,
- Sąd Rejonowy w Busku–Zdroju,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Prokuratura Rejonowa w Busku–Zdroju,
- Komenda Powiatowa Policja,
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Instytucje pozarządowe, NGO,
- Placówki Oświatowe,
- Poradnia psychologiczno-Pedagogiczna

5.4. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu będą:

- Osoby zamieszkujące teren powiatu buskiego
- Rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy domowej
- Osoby doznające przemocy w rodzinie
- Osoby stosujące przemoc w rodzinie
- Świadkowie przemocy domowej

- Osoby będące w kryzysie psychicznym
- Rodzice wychowujący dzieci z terenu powiatu buskiego
- Przedstawiciele instytucji powiatu buskiego
- Osoby zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej
- Uczniowie szkół z terenu powiatu buskiego

5.5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej finansowany będzie głównie z budżetu Powiatu Buskiego oraz budżetów własnych Gmin. Ponadto ze środków otrzymanych z budżetu państwa (w tym Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej), Funduszu Sprawiedliwości, a także przy wsparciu środków uzyskanych z Funduszy Unii Europejskiej, poprzez wnioskowanie o te środki.

5.6. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Dla zbadania skuteczności programu, w trakcie jego realizacji oraz po jej zakończeniu, przeprowadzona zostanie ewaluacja, za którą odpowiedzialny będzie przez PCPR. Pracownicy OIK co roku będą pozyskiwać dane od poszczególnych współrealizatorów i sporządzać sprawozdania częściowe na potrzeby sporządzenia sprawozdania końcowego. Szersze spojrzenie na program oraz sposób jego wdrażania, dokonane w drodze identyfikacji i oceny celów, sposobów realizacji, długofalowych efektów programu, dostarczy wniosków, co do skuteczności programu oraz ewentualnych potrzeb związanych ze wzmocnieniem oddziaływania programu, usprawnienia procesów zarządzania czy modyfikacji lub zmian priorytetowych kierunków działań.

Koordynatorem realizacji działań zapisanych w Programie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Busku-Zdroju. Ocenę realizacji poszczególnych działań programu

w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Powiatu w Busku-Zdroju po przedłożeniu stosownego rocznego sprawozdania przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Opracowanie:

Kadra Ośrodka Interwencji Kryzysowej

pod kierownictwem Anety Chwalik - Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Busku-Zdroju